

Адыгеим и Лышъхъэ УФ-м и Къэралыгъо Совет изэхэсыгъо хэлэжъагъ

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Совет изэхэсыгъоу бюджет хъарджхэм шлуагъэу къатырэм зыкыгъэлэтыгъэным фэгъэхьыгъэ юфтхьабзэхэм яхьылэгъагъэм Адыгеим и Лышъхъэу Тхьакъушынэ Аслъан хэлэжъагъ. Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путинэм зэхэсыгъор зерищагъ.

Лъэгэплэ пстэумкӀи бюджет-хэм ягъэцэкӀэн зэрэкӀорэм уигъэрэзэнэу зэрэщымытыр Урысыем и Президент хигъэу-нэфыкӀыгъ.

— Ренэу а зым игугъу тэшлӀ: бюджетхэм ягъэцэкӀэн хэо-хап-кӀэу, зыпкъытыныгъэ нэшанэ имылэу макӀо. Илъэсым ыкӀэм

ехъулӀэу мылькур аӀэ кыыз-рэрагъэхъаштым дэгулӀэу зэкӀэ кьежъэ. Мы лъэныкъом зэхь-кыныгъэ фэхъуми, жъэжъэ дэд, ыпӀэкӀэ лъэкӀуатэхэми, лъэбӀэкъу цыкӀу дэдэхэр адзых, — кы-луагъ Владимир Путинэм.

Зэхэсыгъом хэлэжъэхэрэм къэралыгъом ипашӀэ анаӀэ ты-

раригъэдзагъ мылькум епхыгъэ юфыгъохэм язэшӀохын нахь лъэшэу анаӀэ тырагъэтын зэр-рэфаем. Хабзэм исыд фэдэрэ лъэныкъуи фэгъэхьыгъэу ар щыт. Гухэлъ гъэнэфагъэ зилӀэ программэ заулэхэр ыкӀи ахэм япхыгъэ юфтхьабзэхэр агъэ-цакӀэхэрэп ыкӀи тхылыпӀэм ахэр кытенэжъых, ахэм апэ-луагъэхъан фэе мылкоу къэ-нагъэр бюджетым мыгъэфед-агъэу кьенэжъы. В. Путинэм кызырэхигъэцъыгъэмкӀэ, бюджет статья ыкӀи программэ зэфэш-хьафыбэ гъэнэфэгъэ икӀу ахэ-

мыльэу, бюрократическэ къэ-луакӀэхэу «нахь зэтэгъэпсыхьа-гъэ шыгъэнхэм пае» зыфи-лохэрэм акъогъэбылхьагъэхэу кьэнэжъых.

— А пстэури шыӀэныгъэм пэчыжъ ыкӀи ащ фэдэ зекӀуа-кӀэр хъухэнэу щытӀп, — икӀэ-ухым кызыэфихьысыжъыгъ Владимир Путинэм.

Къэралыгъо Советыр кӀо зэхъум Урысыем и Президент пшъэрылъ заулӀ афишыгъ. ГушыӀэм пае, Правительствэм пшъэрылъ фишыгъ къэралыгъо ыкӀи муниципальнэ мылькухэм

алъапсэ бюджет шапхъэхэр илӀын зэрэфаем илофыгъо тэр-рэзэу зехифынену. Бюджет ахь-щэм щыщэу агъэфедатгъэмрэ зыпӀэлухьэгъэ юфыгъом фэхъу-гъэ кӀэлухымрэ зедитӀтэнхэ фэе, шӀолъырхэм нэшанэ гъэнэ-фагъэу ыкӀи опытэу яӀэр а лъэныкъомкӀэ икӀоу кыдӀэлъы-тэгъэн фэе. Къэралыгъо Со-ветым ыкӀи ащ ипрезидиум унашӀоу ашыгъэхэр зэрагъэца-кӀэхэрэр уплъэкӀугъэным пае юфышӀэ куп гъэнэфагъэ зэ-хащагъ.

(ИкӀэлух я 2-рэ н. ит).

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэ лытэныгъэ зыфэтшӀыхэрэр!

ТичыплӀэгъу лъапӀэхэр!

Чъэпыогъум и 5-м Адыгэ Республикэр зызэхащагъэр илъэс 22-рэ зэрэхъурэр хэтэгъэунэфыкӀы! Мы мэфэкӀӀ шлагъоу зичыгу гупсэ зильӀапӀэхэр, зилофшӀэнкӀэ лӀэужхэм ятекӀоныгъэхэм ахэ-зыгъэхъуагъэхэр, республикэм иуцун зилахьышӀу хэзышӀыхьагъэхэр, экономикэмрэ социальнэ лъэныкъомрэ гъэхъагъэхэр ащызышӀы-гъэхэр зэкӀозыгъэуцӀохэрэм фэшӀӀ сыгу кыздеӀэу сышӀуфэгъушӀо!

Гушъхъэлэжъыгъэ бай зилӀэ цыф акъылышӀохэмкӀэ, мыль-кукӀэ, къэкӀуапӀэхэр зилӀэ Адыгеим непэ республикэм иконо-микэрэ исоциальнэ лъэныкъорэ ялофхэм язытет нахьышӀу зышӀын зыльэкӀышӀт, цыфхэм ящыӀэкӀэ-псэукӀэ кьэзыӀэтышӀт амалхэр лӀэкӀэлъых.

Адыгеим щыпсэхуэрэр юфшӀӀэным зэрегугъухэрэм, ягухэлъ къадэхъуным зэрэфэбанэхэрэм, зэрэзэкъотхэм яшлуагъэкӀэ тапӀкӀи ащ гъэхъагъэ хэлъэу, зыпкъ итэу хэхъоныгъэ зеришӀышӀтым тичыхъэ тель!

ТичыплӀэгъу лъапӀэхэр, псауныгъэ пытэ, щыӀэкӀэ-псэукӀэ дэгъу шъуилӀэнэу, Адыгэ Республикэмрэ ти Хэгъэгъушхоу Урысые Фе-дерациемрэ апае гъэхъэгъэшхохэр шъушӀынхэу тышӀуфӀэлӀо!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКӀУШЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Чъэпыогъум и 5-р — кӀэлэегъаджэм и Маф

Адыгэ Республикэм икӀэлэегъаджэхэу, гъэсэныгъэмкӀэ иучреждениехэм ялофышӀэхэу, егъэджэн юфымкӀэ ветеранхэу лытэныгъэ зыфэтшӀыхэрэр!

Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкӀым — кӀэлэегъаджэм и Мафэ фэшӀӀ тыгу кыдӀдеӀэу тышӀуфэгъушӀо!

КӀэлэегъаджэ сэнэхъатыр лӀпӀӀэсэны-гъэ ин, гушъхъэлэжъыгъэ бай, щӀӀэ-гъэшхо, гуетыныгъэ зыщыкӀӀэгъэ, пшъэ-дӀэкӀыжъышхо зыпылӀ сэнэхъатхэм зэ-ращыщыр къатӀомэ егъэлыегъашӀэ хъу-щтӀп. ШъузышӀхьамысыжъэу шъуишӀэ-ныгъэкӀэ, шъугу ифэбагъэкӀэ тирес-публикэ иныбжъыкӀэхэм шъузэрадэгъуа-щэрэм ишлуагъэ къэкӀо ахэм яакъыл зэтеуцонымкӀэ, амалэу аӀэкӀӀэхэм зыкызышӀуахынымкӀэ, зыфытегъэпсы-хъэгъэхэ сэнэхъатым икӀыхъхынкӀэ. Цыф дэгъу, Хэгъэгъум ипатриот шъып-кӀэ хъунхэм пае шъуиеджакӀохэм шӀэ-ныгъэу яжъугъэгъотыгъэхэр, гъэсэпэ-тхыдэу яшъулуагъэхэр шыӀэныгъэм къа-

шашъхъэпэжъышӀтых.

Адыгеим сыдигъуи кӀэлэегъаджэм осэ инрэ лытэныгъэшхорэ щыфашӀышӀтыгъ, республикэм икӀэралыгъо хабзэ икӀу-лыкӀухэм анахъэу анаӀэ зытырагъэты-рэмэ гъэсэныгъэр зэу ащыщ.

ТикӀӀэлэегъаджэ лъапӀэхэр, хьалӀэлэу юф зэрэшъушӀэрэм, сэнэхъатэу кы-хэшъухыгъэм шъузэрэфэшъыпкъэм апае лъэшэу тышӀуфӀэраз! Псауныгъэ пытэ, насып, щыӀэкӀэ-псэукӀэ дэгъу шъуилӀэнэу, творческэ гъэхъэгъакӀэхэр шъушӀынхэу тышӀуфӀӀэлӀо! КӀэлэцыкӀухэм шъузэра-фэгумэкӀышӀтыгъэм ипӀэгъокӀэу ягъэхъа-гъэхэмкӀэ ежъугъэджагъэхэм шъуагъэ-гушӀонэу, Адыгэ Республикэмрэ ти Хэгъэгъушхоу Урысые Федерациемрэ яне-ушӀырэ мафэ пае текӀоныгъакӀэхэм шъуа-тырагъэгъушхонэу шъуфӀэтӀо!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКӀУШЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгеим и Лышхъхъэ УФ-м и Къэралыгъо Совет изэхэсыгъо хэлэжъагъ

(А 1-рэ н. къыщегъэ).

— Непэ Къэралыгъо Советым изэхэсыгъо зыщытегушчы-лэгъэхэ loфыгъо шъхьалэхэм зыкIэ ащыц федеральнэ гупчэм къыщегъэжъагъэу муниципалитетхэм анэсыжъэу афэгъхыгъэр — къэралыгъо loфыгъохэм ягъэзеклон пэцхэныгъэ тэрэз дызехъэгъэныр. Къэралыгъом ипашцэ бюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэным, хэбзэлэхъэу къатыхэрэм ахъцэу къахэкIырэр зыпэлухъан фаем пэлугъэхъэгъэным, хэгъэгум иэкономикэ ыкIи исоциальнэ loфыгъохэм язэшлохынкIэ тэрэзэу мылIкур гъэфедэгъэным япхыгъэ loфыгъохэр ащ къылэгъэх. Къэралыгъо мылIкум ыльэныкIокIэ, нэбгырэ пэпчъ къыщегъэжъагъэу, хабзэм икIулыкIухэм анэсыжъэу, нахъ пхъашагъэ хэлъэу пшъэдэкIыж ягъэхыгъэн фæе. Мы аужырэр илъэсхэм бюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэнымкIэ Адыгеим амал зэфэшхъафхэр шагъэфедэх, джыри нахышлоу а loфыр зэрэлыкIотэцтым буж титышт, — къылуагъ Адыгеим и Лышхъхъэ.

ТхьакIушынэ Аслъан зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, бюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэным фытегъэпсыхъэгъэ loфтхъабзэхэр Адыгеим шагъэнэфагъэх. Адыгэ Республикэм 2011 — 2013-рэ илъэсхэм атегъэпсыхъэгъэ программэу щызэхэгъэуцуагъэм елытыгъэу ахэр аухэсыгъэх.

Республикэ бюджетым игъэпсын къыдилытэрэ лъэныкIохэм нахъ хэхъоныгъэ афэшлыгъэным елытыгъэу шьолпырым loфтхъабзэхэр щызэшлуахыгъэх, къэралыгъо фэло-фашлэхэр нахъ тэрэзэу афэгъэцкIэгъэнхэм, муниципальнэ мылIкур нахъ тэрэзэу гъэзеклогъэным, республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкIокIо кIулыкIухэм япшъэрылхэм нахъ нэфагъэ ахэлхъэгъэным атегъэпсыхъагъэу ахэр гъэцкIагъэ мэхъух.

— Ащ ишлуагъэкIэ бюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэным ыльэныкIокIэ Урысые Федерацием ишьолпырхэм илъэсэу икIыгъэм гъэхъагъэу ашыгъэхэр зызэфэхысыжъхэм, Урысые Федерацием ишьолпыр 15-у анахъ гъэхъагъэ инхэр зышлыгъэхэм Адыгеир ахэхъагъ. Республикэм сомэ миллион 52-м ехъу федеральнэ бюджетым щыц субсидиеу къылэклэхъагъ, ар зыпэлухъащтыр Адыгэ Республикэм ибюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэнымкIэ программэу аштагъэр гъэцкIагъэ хъуныр ары, — къылуагъ республикэм и Лышхъхъэ.

Шъугу къэдгъэкIыжын: бюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэным ипрограммэ гъэцкIагъэ зышыхъугъэ чэзыум loфышхо зэшлохыгъэ хъугъэ. АпэрэмкIэ, республикэ бюджетыр 2014-рэ илъэсым къыщегъэжъагъэу «программнэ форматкIэ» заджэхэрэм

техъащт. Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкIокIо кIулыкIухэм якъэралыгъо программэхэм атегъэпсыхъагъэу 2014-рэ илъэсым хъарджхэр процент 90-м шъхъадэкIыштых.

ЯтлонэрэмкIэ, къэралыгъо мылIкум игъэзеклонкIэ Адыгеим информационнэ системэр шагъэфедэ хъугъэ, ащ къыхэкIэу бюджет loфыр зэрэклорэм зэкIэми зыфагъэнэлосэн альэкIышт. БюджетымкIэ планым изэхэгъэуцони, игъэцкIэни, программэхэм ягъэпсын зэрэклоштыри автоматизированнэу хъугъэх.

ЯщэнэрэмкIэ, Федеральнэ законэу «Къэралыгъо (муниципальнэ) учреждениехэм правовой лъэныкIомкIэ язытет уахътэм нахъ диштэу, нахышлоу зэхэцагъэ хъуным пае Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ зырызэм зэхъокIыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ» зыфилорэм игъэцкIэн ыкIэм фэкIуагъ. Учреждениехэм анахыбэр ыкIи ахэм ащылажъэхэрэм язылахышхо гъэсэныгъэм, псауныгъэм икъэхъумэн, культурэм, социальнэ лъэныкIом зэрафэгъэзагъэхэм къыхэкIэу бюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэным епхыгъэ loфтхъабзэхэм ягъэцкIэн отраслэ пэпчъ шаухэсыгъэ план гъэнэфагъэхэмкIэ гъэцкIагъэ хъугъэ. Мы лъэхъаным къэралыгъо учреждение 48-мэ казеннэ статус ял, учреждении 119-мэ — бюджет статус, учреждении 6-мэ автономнэ статус ял. Муници-

пальнэ лъэныкIомкIэ казеннэ учреждениехэр 56-рэ мэхъух, бюджетнэхэр — 359-рэ, автономнэхэр — 7. Республикэм ибюджет ыкIи иавтономнэ учреждениехэр мылIку алектэгъэхъэгъэным ыльэныкIокIэ амалыкIэхэр агъэфедэнхэм тешагъэ хъугъэх, агъэклодыштым тегъэпсыхъагъэу субсидиехэр алектэгъэхъащтых.

Ащ нэмыкIэу, бюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэным тегъэпсыхъагъэу муниципальнэ программэхэм loпылэгъу араты. Джащ фэдэу бюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэным тегъэпсыхъагъэу муниципальнэ программэхэр гъэцкIагъэ хъунхэм пае 2013-рэ илъэсым муниципальнэ райони 9-мэ сомэ миллион зырыз къафыхагъэкIыгъ.

— lo хэлъэп, бюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэным фытегъэпсыхъэгъэ loфтхъабзэхэр Адыгэ Республикэм ибюджет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэным тельытэгъэ программэмкIэ ухыгъэ хъухэрэп. Шьолпырым чыфэхэм япхыгъэ политикэ тэрэзэу щызэрахъэрэми, къэралыгъо мылIкур нахъ шлогъэ ин къытэу гъэфедэгъэнми ар ялытыгъ, бюджет дисциплинэм къыкIемыгъэчыгъэным, къэралыгъо ыкIи муниципальнэ лъэныкIохэмкIэ мылIкур зыпэлухъэрэр тэрэзэу уплэкIугъэным мэхъанэшхо ялэу щыт. Джащ фэдэу бюд-

жет хъарджхэм шуагъэу къатырэм зыкIэгъэзэтыгъэнымкIэ амал дэгъухэм ащыцэу хъуэр къэралыгъо фэныкIоныгъэхэм апае товархэм, loфшлэнхэм, фэло-фашлэхэм апэлухъащт хъарджхэр нахъ шлогъэ ин хэлъэу гъэфедэгъэхэ зэрэхъуштыхэр къыдэлъытэгъэнхэр ары, — хигъэунэфыкIыгъ ТхьакIушынэ Аслъан.

Республикэм икъэралыгъо фэныкIоныгъэхэм апае заказхэр агъэнэфэхэ зэхъум, бюджет мылIкуу илъэсэу икIыгъэм клаугъоягъэр сомэ миллион 212-рэ фэдиз, 2011-рэ илъэсым елытыгъэмэ, фэдитIу хъазыркIэ ар нахыб, мы илъэсым иапэрэ клэпэныкIо сомэ миллион 96,5-рэ фэдиз клаугъоягъэр. loфшлэнэу гъэцкIагъэ хъугъэм шлогъэ гъэнэфагъэ къытыгъ: Урысыем финансахэмкIэ и Министерствэ илъэс къэс зехищэрэ мониторингым нафэ къызэришIыгъэмкIэ, 2011-рэ илъэсым, 2010-рэ илъэсми зэрэщытыгъэм фэдэу, Адыгеим мылIкухэм ягъэзеклонкIэ шуагъэ къэзытыгъэ loфшлэншхо щызэшлуахыгъ. Федеральнэ бюджет хэбзэгъэуцугъэу щылэм къыдилытэрэ лъэныкIохэр зэкIэ агъэцкIэхэзэ ащ фэдэ гъэхъагъэм къыфэклонхэ альэкIыгъ. Пэшлорыгъэшъэу къызэрэрадзагъэмкIэ, 2012-рэ илъэсым икIэуххэмкIэ Адыгеир а лъэныкIомкIэ анахъ клэухышлухэр зыфэхъугъэхэм ахэхъащт.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ ипресс-кIулыкIу

Сомэ миллион 25-рэ пэлухъагъ

Адыгэ Республикэм ошлэ-дэмышлэ loфхэмкIэ и Гъэлорышланлэ имэшлогъэ-клосэ кIулыкIухэм къафащфыгъэ хэшхъхъыкIыгъэ техникэм ялункIыбзэхэр АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат тыгъуасэ ари-тыжыгъэх.

Мыщ фэдэ техникэм нахъ щыкIэхэу къалэу Мыекъуапэ, Красногвардейскэ ыкIи Мыекъопэ районхэм ащылэ мэшлогъэклосэ частхэр арых мы мафэм агъэгъушлуагъэхэр. Аужырэ шапхъэхэм адистэрэ машини 3-м ящэфын пэлухъэгъэ сомэ миллион 25-р федеральнэ гупчэм къытIупшыгъ.

АР-м и Правительствэ и Унэ ылулэ щыкIогъэ зэхэхэм КъумпIыл Мурат къыщыгушылэзэ хэушхъэфыкIыгъэ автомобильхэр зэрэтыгъэхэм афэгъушлуагъ. Муниципальнэ образованиехэм ащылэ мэшлогъэклосэ кIулыкIухэм ялофшлэн нахъ тэрэзэу зэхэхэным, япшъэрылхэр зэрифэшлуашъэу агъэцкIэным, ошлэ-дэмышлэ loф кызышхуэклэ чыфэхэм loпылэгъу афэхъунхэм мы техникэр зэрэфэлорышлэщтыр къыхигъэщыгъ.

АР-м ошлэ-дэмышлэ loфхэмкIэ и Министерствэ ипашцэ ипшъэрылхэр зыгъэцкIэрэ Николай Басовыр, техникэр къызфащэфыгъэ муниципальнэ образованиехэм яадминистрациехэм япашцэхэу Александр Наролиныр, Тхылъэнэ Вячеслав,

Мыекъопэ районым иадминистрацие ипашцэ ипшъэрылхэр зыгъэцкIэрэ Алексей Петрусенкэр loфтхъабзэм хэлэжъагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.
Сурэтыр тезыхыгъэр Iэшынэ Аслъан.

Зэпхыныгъэр нахъ пытэным пае

Тыгъуасэ АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат Тыркуем кавказ лъэпкъэу щыпсэухэрэм яхасэхэм яфедерацие илыкIо тильэпкъэгъухэм зэлукIэгъу адырилагъ. Хэкужым нахыбэу зэпхыныгъэ къыдырялэным фэшл лъэныкIуитIум анахъэу аналэ зытырагъэтын фаехэм ахэр зэдатегушылэгъэх. ЗэлукIэгъум хэлэжъагъэх лъэпкъ loфхэмкIэ, Iэклыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ Комитетым ипашцэу Шъхъэлэхъо Аскэр, культурэмкIэ министрэу Къулэ Мухъамэд, нэмыкIхэр.

КъумпIыл Мурат АР-м и Лышхъхъэ ыцлэклэ хъакIэхэм шуфэс къарихыгъ, республикэм имэфэкI тэфэу ахэр къызэрэблэгъагъэхэр гуапэ зрашыхъурэр къыхигъэщыгъ. Тильэпкъэгъоу Iэклыбым къыкIыжыгъэхэм, анахъэу Сирием заоу къытэджагъэм ыпкъ къыкIыклэ къэзыгъэзэжыгъэхэм, амалэу ялэмкIэ loпылэгъу зэраратырэр, ныбжыкIэхэр нахыбэу мыщ къэклонхэм, щеджэнхэм фэшл ахэм нахыбэу аналэ атырагъэтынэм зэрэпылхэр ащ къыхигъэщыгъ.

— Республикэм хахъо илэмэ, тильэпкъэгъоу къэзыгъэзэжыгъэхэрэмкIи шлогъэ ин илэшт, — къылуагъ Правительствэм ипашцэ. — Ащ фэшл экономикэм хэхъоныгъэхэр ышлынхэ фæе. Тильэпкъэгъоу Iэклыбым щыпсэухэрэм ащ ялахъ къыхалхъан альэ-

кIышт, республикэм инвестициехэр къыхалхъэхэмэ, тигуапэу таделэжъэным тыфэхъазыр, ар альэйдгъэлэсымэ тшлоигъу.

Нэужым бзэм ыльэныкIокIэ тильэпкъэгъоу Тыркуем щыпсэухэрэм loфыгъоу ялэхэм атегушылэгъэх. АщкIэ республикэр loпылэгъу афэхъуным лъэшэу зэрэпылхэр Шъхъэлэхъо Аскэр къызэгъушылэм къыхигъэщыгъ. Сирием къыкIыжыгъэ адыгэхэм псэукIэ амал тэрэхэр ялэ хъунхэм республикэр лъэшэу зэрэдэлажъэрэм пае ежъ хъакIэхэм «тхъашъуегъэпсэу» къаралуагъ.

Джащ фэдэу АР-м и Лышхъхъэ инвестицие политикэмкIэ илопылэгъоу Петр Гарнагэ инвесторхэмкIэ хьопсагъоу Адыгеим площадкэу, проектэу илэхэм нэлусэ афишлыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Зэхъоклыныгъэшлукхэр фэхъугъэх

Псауныгъэр гъэкъэжыгъэным и Программэ ишлуагъэкъэ, Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымккъэ икъулыкъу зэрэзэхъагъэми, амалэу илъэхъам зэхъоклыныгъэшлукхэр зэрэфэхъугъэхэр тинэрылъэгъу.

Непэ республикэ клиническэ сымэджджымым учлахъэмэ, ар гулэтыплэ зэрэхъугъэм сымэджджэхэм агу къелэты. Джащ фэд, нэмык сымэджджэху гъэкъэжыным ишлуагъэхэр зэрэшлуагъэхэм ачълэнынху хъухэрэм узым пэуцужынынху нахъ лэшлэх къафэхъоу, лъытэныгъэ нахъ къафашы хъугъэу алытэ. Ахэм афэдэ ишлуагъэхэр а учреждениехэм ашашлэу джынэс къыхэкълыгъэп. Ащккъэ республикэм ипашэхэм цыфхэр афэрэзэх.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымккъэ икъулыкъу зэрэпсау пштэмэ, ащ иучреждениехэм компютернэ техникэ пкъыгъо зэфэхъафэху 307-рз, сетевой оборудованиу 36-рз, информат 56-рз ачлагуэуцагъ. Республикэм имедицинэ учреждение 28-у мы

къулыкъур гъэкъэжыгъэным и Программэ къыхуыбытагъэхэм эккъэми яматериальнэ базэ изытет хэпшыккъэу хэхъагъ. Пштэми тыщыгуау лэзэплэ учредениябэхэм ачълэ информатхэмккъэ, къэралыгъо фэлэуфашлэхэм ягъэцэкълэн и Порталккъэ уищыккъэгъэ врачым джэ пэшлорыгъэшлэу зыхэп-тхэн плэкълэнынху зэрэхъугъэм. Пчъагъэхэм къызэрагъэлагуэрэмккъэ, мафэ къэс нэбгырэ 800-м ехъумэ а амалыр къызыфагъэфедэ.

Мы илъэсым республикэм щырагъэкълорэ диспансеризацием нэбгырэ мин 72-м ехъу къыхырагъэуытэнэу мэгугъэх. Ащ пае къэкълорэ мобилнэ комплекситлэу къызыфагъэфедэ къуаджэхэм, къутырхэм, район гупчэхэм апэлудзыгъэ псэуплэхэм адэхэм алылэ-

сынхэм, япсауныгъэ изытет ауплэкълун амал арагъэготыным фэшл. Ащ фэдэ ишлуагъэхэм ишлуагъэккъэ узхэр нахъ шлэху къыхагъэхытху, нахъ пасэу лэзэн ишлуагъэхэр рагъажэху зэрэхъугъэр специалистхэм къыхагъэхытху.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымккъэ и Министерствэ мэзибгъум ишлуагъэм изэфэхъысыжхэм къызэрашыхыгъэхэрэмккъэ, хэхъушхыафыхыгъэ медицинэ лэпылэгъум (технологие лъагэхэм адиштерэ медицинэ лэпылэгъури хэтэу) лъэбэкъушлукхэр ышлэху ыублагъ. Лъынтфэ хирургиемккъэ Гупчэм къыдэхъухэрэм ягугъу тигъэзет къыщытшлэу хъугъэ. Пчъагъэхэм къызэрагъэлагуэрэмккъэ, нэбгырэ 40-мэ ящылэныгъэ мы Гупчэм щылэжхэрэ врачэм къагъэнэжыным алыкълыгъ. Ар макълэп, ишлуагъэу заублагъэр къыдэплэтытэмэ. «Система телееккъ» зыфалорэм ишлуагъэу ригъэжыагъ. Джы «Лэпылэгъу псынклэм» ибригадэ ифельдшер къыщегъэжыагъэу консультативнэ гупчэу Адыгэ республикэ клиническэ сымэджджымымрэ Мыекъопэ къэлэ клиническэ сымэджджымымрэ анэсыжху азыфагу илъ зэпхыны-

гъэм ишлуагъэккъэ гу-лъынтфэ узхэм арыллыкълыхэрэм япчъагъэ проценти 8-ккъэ нахъ макълэ хъугъэ.

Республикэм имедицинэ учредениехэр пштэмэ, 14-мэ яобъект 50-мэ гъэцэкълэжыным ишлуагъэхэр ащызэшлуахыгъэх. Ахэм миллион 527-м ехъу апэлухъагъэу къалытэ. Медицинэ оборудование зэфэхъафэху 103-рз лэзэплэхэм ачлагуэуцагъ, ишлуагъэу ашлэ. Ахэм анэмыккъэу спутниковэ навигациеу ГЛОНАСС зыфилорэм фэдэу 70-рз къащэфыгъ. Ахэр «Лэпылэгъу псынклэм» имашинэ

56-мэ ыккъи дежурнэ-диспетчерскэ пункт 11-мэ арытхы.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымккъэ и Министерствэ изэфэхъысыжхэм къызэрашыхыгъэхэрэмккъэ, медицинэ ишлуагъэхэм ялэжыагъэ чэзыу-чэзыоу тапэкълэ хагъэхъошт. Джащ фэдэу, лэзэплэ учредениехэм ящылэныгъэ лэзэгъу уцхэр зэпыу имылэу арагъэготынхэм сымэджджэхэм ачълэхэм ягъэшхэн шэпхъэшлукхэм адиштэу зэхэцэгъэным тапэкълэ пашэхэм аналэ тырагъэтытх.

ЖАКЪЕМЫКЪО Аминэт.

«Сабый пэпчъ ямышлыкълэу щыт»

Шхъакулумидэ Сусаннэ кълэегъэдждэ ныбжьыккъэ. Ятло-нэрэ илъэс еджэгъур ригъэжыжыгъэ нылэп. Мыекъопэ гимназиу N 5-м ублэлэ классхэр щырегъаджэх. Пшъашхэ лас, адрэхэм афэмыдэу хъаш-къошлэу щымытэу итеплэкълэу къызэрыкълэу. Ау зыфаер ешлэ, игухэлхэм теубытагъэ хэлэу афэкълэу, икъэгущылакълэу ныбжь зилэу, щылэныгъэ гъогу кълыхъэ къэзыкълэгъэм фэд.

Сусаннэ Мыекъопэ еджаплэу N 2-м щеджагъ, я 9-рз класс ужым Адыгэ республикэ кълэегъэдждэ колледжым члэхъагъ. Ар дэгъу дэдэу къыухи Адыгэ къэралыгъо университетым еджэныр щылыгъэкълэу ащи пшъашхэр дэгъоу щеджагъ.

— Университетыр къызысыужым псынклэу ишлуагъэхэр къэгъотынышл, сылухъанэу сыфэагъ. Къалэм иеджэлэу заулэ къэскълухы, ахэм къащыздэгущыла-гъэх. «Тыкытеошт» алуи директорхэм къысалуагъ. Мы еджаплэми сыкъэкълэуагъ. Мыщ сыкызычлэхъэм, сыгукълэ «мыш ишлуагъэ» зэсложыгъ. Зэкълэ еджаплэу сыздэкълэуагъэхэм япашэхэр къысфытеуагъэх, сырагъэблэгъагъ, ау зыми сыкълэуагъэп, я 5-рз еджаплэм къысфырашлыкълэу сежагъ. Директорыр къызысфытеом сыкъэчъагъ, мы еджаплэм сегугъуэ ишлуагъэ зэрэщысшлэщтыр, мыш щысшлэ зэрэсшлэигогъор сыгулэзэ есгуагъ. Я 3-рз классэу кълэегъэдждэ зылулкълэжыгъэр къысатыгъ, — къелэуатэ Сусаннэ.

— **Сабыйхэм ахэтых адрэхэм афэмыдэху, бгъэшлэгъонхэр къахафэху.**

— Сабый пэпчъ ямышлыкълэу гъэпсыгъэ, зэкълэри гъэшлэгъо-

ных. Шлэху къызыгурылохэрэп щылэх, нахъ жъажху къыгурылоу, ау куоу гупшысэхэрэп ахэтых. Зэкълэри сыгу рехых, зэкълэми ишлуагъэхэр сикълэс. Сабыйхэм мафэ къэс дунаир къызылуахы, кълэу зэхыхэрэп агъэлагуэ, ахэр ренэу зыгорэм пылтых. Ар сэ сыгу рехы.

— **Непэ еджаплэм къаключэрэм ащыщыбэхэр еджэным фэхъазырху, тхэху, къеджэху, зэфэштэным итаблицэ ашлэу къэкълэу. Ау ахэтых хъарыфхэр зымышлэхэрэри. Ны-тыхэм сабыйхэм ишлуагъэ зэрадашлагъэм елытыгъ еджаплэм зэрэфэхъазырхэр. Сыд фэдэ сабый еджаплэм непэ ищыкълэуагъ?**

— Кълэегъэдждэ ищыкълэуагъ хъарыфхэр зышлэрэ сабыыр ары. Етланэ ежэ зэрэклассэу еджаплэ аригъэшлэщт. Ар нахъ лэрыфэгъу ыккъи нахъ тэрэз. Сыда плэмэ зым еджаплэ еогъэ-

шлэфэ адрэ къеджэрэр мээщы. Ау яшлэныгъэхэмккъэ зэтэ-кълэри сабыйхэм яегъэджджэкълэу непэ егъэджджэкълэу-шылэу ама-лыбэхэр щылэх. Ахэр сэгъэфедэх. Кълэегъэдждэ ишлуагъэныр къын, ау гъэшлэгъоны. Непэ кълэегъэдждэ сабыым изещакълэу. Программэр зэрэгъэпсыгъэмккъэ ежэ-ежырэу шлэныгъэхэр кълэегъэджджэкълэу зэрагъэготынхэ фае. Кълэегъэдждэ ащккъэ сабыым лэпылэгъу фэхъунау щыт.

— **Еджаплэм щыуагъэшлагъэмрэ ишлуагъэныр зэпэблагъэхэ?**

— Ишлуагъэным зэкълэри нэмыкълэу щыгъэпсыгъ, практикэм текълэу къыхэкълэу. Журналым узэрэдэтхэщтыри шхъафы, оценкэхэри нэмыкълэу бгъэуцущтых. Ау тиеджаплэу иколлектив дэгъу дэд, методобъединением ипаци ишлогъэшхо къысэкълэу, директорыр апэ итэу зэкълэри

къыбделэнху хъазыр. Сафэраз, тхъаегъэпсэху. Тидиректорэу Саида Хасановнар сыдигъуи лэпылэгъу къыпфэхушт, дэгъоу ишлуагъэу пшлэщтмэ, амал уигъэгъотытх.

— **Мы еджаплэр адрэхэм сыда зэрэтекълэуагъ?**

— Мы еджаплэр адрэхэм афэдахэп. Мыщ илъэсыбэ ыныбжх, шэн-хэбзэ дэгъухэр члэхых. Еджаплэр кълэегъэджджэкълэу ишлуагъэу, итарихэ ашлэ. Шлэныгъэ дэгъухэр мыш кълэегъэджджэкълэу шагъотых, къычлэкълэу хэрэр зэкълэри ежхэр зыфаем члэхъанхэ алыкълэу.

Тиеджаплэу системэу «Гъэсэн-ныгъ-2100-рз» зыфилорэмккъэ ишлуагъэу. Сэ ащ къыдилытэрэ программэу «Еджаплэмрэ кълэ-цыкълэу ыгыплэмрэ» зыфилорэмккъэ сэлэжхэ. Кълээцыкълэу ыгыплэмрэ сафэгъэзагъэу, сиклассхэмрэ ахэм ашлэу сабыйхэмрэ нахъ зэпэблагъэ зэрэхушхэм ишлуагъэу дэсэлэ.

— **Кълэегъэдждэ ныбжьыкълэм непэ тхъапш къылэжыным ылыкълэуагъ?**

— Ар бэмэ ялытыгъ. Сэ зы илъэс нахъ стаж симылэми, мы мазэм сомэ мин 15 къэзгъэхъагъ. Категории зилэ ыккъи

нахыбэрэ ишлуагъэхэм къагъахэрэр нахыб.

— **«2»-хэр огъэуцуха?**

— Ары, электроннэ дневникым дэсэгъэуцух. Ахэр шлэху сабыйхэм агъэтэрэзыжы хабзэ. Сыда плэмэ оценкэр ны-тыхэм псынклэу алыгъу, сабыым узэрэделэщт предметыр къашлэ. Кълэегъэджджэкълэу иоценкэхэр ежэ янэ-ятэхэр арых нылэп зылыгъуна зылыкълэуагъхэр. Арышх, электроннэ дневникыр дэгъоу къаугупшысыгъ.

Ны-тыхэр непэ лэпылэгъушлукхэр. Ахэр ренэу еджаплэм къэкълэу, ясабый иеджакълэу къыкълэуагъхэр. «Тыгъоспчыхъэ реным сипшъа-шхэрэ сэрэирэ хысапым ишлын тыпылыгъ, ау тфэгъэхъугъэп. Титлуи къыдгугурылау, Сусанна Рамазановна», — алоу къы-хэкълэу. Ащ фэдэ зыхъукълэу, уигуапэу ахэм ишлуагъэу.

Программэу непэ Сусаннэ зэрэригъэджджэхэрэп къызыр-кълэу щытэп. Ар къын, ау лъэгэ-пшлэу зэтефыхуэу гъэпсыгъэ. Апэрэр зэкълэми алылэсынау, къызырыкълэу щыт «базовая» зыфалорэр ары. Ащ къыкълэу-лыкълорэр дэгъоу къызыгуры-лоу гурытэу еджэн зылыкълэу-хэрэр арых. Ящэнэрэр дэгъу дэдэу еджэн зылыкълэуагъхэрэм апай. Ащ тетэу а зы классым уисэу зэтеуыгъэу кълээцы-кълэуагъэ ебгъэджджэхэ олэкълэу.

Сусаннэ ригъэджджэрэ клас-сыр класс къызырыкълэу щыт. Джы я 4-рз классыр ахэм мы-гъэу къызаухыкълэу экзаменхэр атыштых, яшлэныгъэхэм ялы-тыгъэу ызыныкълорэр гимнази-ческэм, адрэхэр универсал-нэ классым рагъэтысхъащтых. Арышх, кълэегъэджджэм лъэшэу сабыйхэм ишлуагъэу. Апэрэ классэу къытлупщытхэм ишлэ-ныгъэхэм ялытыгъэгъэщт Сусаннэ еджаплэм уасэу щырилэщтыри.

СИХЪУ Гошнагу.

Сурэтыр лэшынэ Аслъан тырихыгъ.

Тхылъыр щэлэфэ лъэпкъым ишлэжьи щыцц

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министертвэрэ Лъэпкъ тхылъеджаплэмрэ кIэщакIо фэхъухи лъэпкъ тхылъым иреспубликэ фестивалэу «Тхылъыр — лъэпкъ-хэм язэгурьоньгъэрэ языкыныгъэрэ ялэгъохэщ» зыфилорэр чъэпыогъум и 1-м Мыекьюапэ щыкIуагъ. Iофтхьабзэр Адыгэ Республикэм ыныбжэ илэс 22-рэ зэрэхъурэм ипэгъокI.

АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ ипрограммэу «Адыгэ Республикэм ис цыф лъэпкъ зэфэшхьафхэм якультур» зыфилорэм кыдыхэлъытагъэу фестивалыр зэхачагъ. Iофтхьабзэм изэхэщакIохэм мышкIэ пшэарылъэу зыфагъэуцужьыгъэр тхылъым ишлугъэкIэ республикэм ис цыф лъэпкъ зэфэшхьафхэр зэкъотхэу яныдэлъфыбзэ, якультурэ ыкIи яшэн-зэхэтыкIэхэр агъэлъэлэнхэр ары.

МэфэкI Iофтхьабзэм кырагъэблэгъагъэх АР-м культурэмкIэ и Министерствэ, Мыекьюапэ кьэлэ администрацием, общественнэ организации зэфэшхьафхэм, кьалэм дэт культурнэ ыкIи еджэплэ учреждениехэм яллыкIохэр, шIэныгъэлэжхэр, тхакIохэр ыкIи усаKохэр, предпринимательхэр, творческэ коллективхэр, тхылъеджаплэм илофышIэхэр, журналистхэр. Джащ фэдэу Iофтхьабзэм хэлэжъагъэх общественнэ организациеу «Адыгэ Хасэм» иллыкIохэр, Кубань икьзэкъыдзэ и Мыекьюапэ отдел, кьэндзэлхэм яобществэу «Дуслыкыр», ермэлхэм яобщественнэ организацие и Адыгэ отделение, студентхэр ыкIи апшэрэ классхэм арыс кIэлэеджакIохэр, нэмыкIэхэри.

Лъэпкъ тхылъым фэгъэхьыгъэ Iофтхьабзэр Мыекьюапэ икьэлэ парк щыкIуагъ ыкIи ащ цыфыбэ кьекIолэгъагъ. Ахэм шIуфэс гуцылэхэмкIэ закыфигъэзагъ Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэу Кьулэ Махьамэт. Лъэпкъ тхылъеджаплэм апэрэу зехицэгъэ фестивалым цыфыбэ, анахъэу лъэпкъ зэфэшхьафхэр, кызырэррицэллагъэхэр шIукIэ кьафильэгъугъ.

— Тикультурэ зыкыныгъэ зыхэлъ унагъоу щыт. Ар анахъэу кызылотыкырэр тхылъыр ары. Мы лъэныкъомкIэ Лъэпкъ тхылъеджаплэм илофышIэхэм альэки кьанэрэп, лъэпкъ тхылъым ыкIи нэмыкIэхэми афэгъэхьыгъэ Iофтхьабзэхэр бэрэ зэхачэх, ахэм щытхъур адэжэ.

Лъэпкъ тхылъым иапэрэ фестиваль егъэжэплэшIу хъунэу фэтэлэ, — кыIуагъ Кьулэ Махьамэт.

Нэужым гуцылэр ратыгъ АР-м ыкIи Пшызэ шьолъыр ащыпсэурэ быслымэнхэм я Диндэлэжъаплэ иIимамэу Ешыкьо Амурбий.

— Тхылъыр — шIэныгъэм илункыбз. Тхылъым ишлугъэкIэ лъэпкъ зэфэшхьафхэр зэгурьлохэу зэдэпсэх. Мыщ фэдэ

мытэн плэкIыщтыгъэп. Нэужым нафэ кызырэтфэхъугъэмкIэ, жанрэ зэфэшхьафхэм арыл тхылъ зэмылIэужыгъохэр (ахэм ахэлъыгъ адыгэ тхакIохэм япроизведениехэр зыдэт тхылъхэри) ыпкIэ хэмылэу фаехэм экIэми кызылэкIагъэхьан альэкIыгъ.

Лъэпкъ тхылъеджаплэм иотдел ипашэу Людмила Жирновам кызырIуагъэмкIэ, гъунэкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу

— Лъэпкъ тхылъым ифестиваль тиреспубликэкIэ апэрэу зэхэтэщэ, — ело АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ ипашэ игуадзэу Пэнэшъу Фатимэ. — Мы Iофтхьабзэр титхылъеджаплэ ипрограммэу «Адыгэ Республикэм ис цыф лъэпкъ зэфэшхьафхэм якультур» зыфилорэм кыдыхэлъытагъэу ретэгъэкIокIы. Фестивалым изэхэщэн зилахышIу хэлъхэм зэу ащыщ АР-м и Лъэпкъ тхылъ-

нимателэу А. Тхьапшээкъор, гъунэкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Стройсервисым» итхьаматэу А. Шхьэлапхъор, зэфэшлыгъэ Iахъзэхэлъ обществэу «Картонтарэм» ипашэу С. Погодиныр, гъунэкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «ПивэшI заводэу «Майкопский» зыфилорэм ипашэу Кь. Пэнэшъур, гъунэкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Адыгеим итхылъеджаплэ илофыгъохэр — тхылъеджаплэ коллектор» зыфилорэм итхьаматэу В. Прокопенкэр, нэмыкIэхэри.

Паркым кыдагъэуцогъэ агъэкощырэ тхылъ экспозициехэу кьагъэлэгъагъэхэм ащыщ «Адыгэ тхылъым игъогу» зыфилорэр. Ар зыфэгъэхьыгъагъэр адыгэ тхылъым гъогоу кыыкIугъэр ары. Апэдэдэ кыдагъэкIыгъэ тхылъэу арапыбзэкIэ тхыгъэм кыщегъэжъагъэу непэ титхакIохэм атхыгъэхэм анэсыжъэу ащ кыщагъэлэгъагъэх. Бэмэ ашIогъэшIэгонэу мы тхылъхэм кьакIэупчIэщтыгъэх, ахэр зэзыгъэгъоты зышIоигъохэри кьахэкIыгъэх. Ащ даKлоу Тхьабысым Умарэ ыцIэ зыхьырэ колледжым декоративнэ-прикладной искусствэмкIэ иотдел истудентхэм ялэшIагъэхэр кызырэхьылIэгъэ кьэгъэлэгъоныр зэхачэгъагъ.

Мыекьюапэ итворческэ коллективхэм кьагъэхьазырыгъэ концертным Iофтхьабзэр лъыгъэкIотагъ. Лъэпкъ фестивалым икIэухым Адыгэ Республикэм щыпсэурэ лъэпкъхэм ятамыгъэу «Ныбджэгъуныгъэм итхылъ» зыфилорэр ошьогум дагъэкIолягъ. Нэужым Мыекьюапэ кьэлэ литературнэ объединениеу «Ошутенэм» хэтхэр зыхэлэжъэгъэхэ литературнэ-просветительнэ лекториеу «Пока горит свеча» зыфилорэр Лъэпкъ тхылъеджаплэм щылагъэкIотагъ.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

Iофтхьабзэхэм мэхьанэу ялэр кьэгъэнэфэгъуай. Алахьталэм Кьурлан лъаплэр кьыригъэхын зэхъум апэрэ гуцылэу кыIуагъэр: «Едж Тхьэу укъзыгъэхъугъэм ыцIэкIэ». Мы гуцылэр дунаим тет цыфмэ экIэми афэгъэхьыгъэу щыт. Кьурланыр ары апэрэ хьарыфхэр зыщызэрагъэшIагъэхэр. Арыш, тхылъыр Кьурлан лъаплэм фэд. Фестивалым изэхэщакIохэм лъэшэу тафэраз. Iофтхьабзэр тапэки лъыдгъэкIуатэмэ тилъэпкъ ыкIи тидин хабзэхэр кызырэтIэтыжыщтым щэч хэлэп, — кыIуагъэ Имамэм.

Паркым кыдагъэуцогъэ кьэгъэлэгъуапIэм ныбжыкIабэ чэзыум хэтхэу тхылъхэр зэрэзэбгырахыщтыгъэм гу лъы-

«Адыгеим итхылъеджаплэ илофыгъохэр — тхылъеджаплэ коллектор» зыфилорэм кьаритыгъэ тхылъхэу ялэпэчIэгъэнэ фонд чIэлъыгъэхэр ары агощыгъэхэр. Ахэр япчъагъэкIэ миным ехъущтыгъэ. Тхылъхэм ахэтыгъэх жанрэ зэфэшхьафхэмкIэ тхыгъэ художественнэ, краеведческэ ыкIи адыгэ литературэхэр. ЗэкI плэми ухэмыукъонэу ахэр зэбгырахыгъэх.

Тхылъыбэ зыштагъэхэм ащыщ Мыекьюапэ кьэралыгъэ технологическэ университетым экономикэмкIэ ифакультет иапэрэ курс щеджэу, Кьэрэщэе-Щэрджэс Республикэм щыщэу Щыбзыхъу Айцэт.

— Сэ тхылъым мэхьанэшхо есэты ыкIи седжэныр сиклас, — ело Айцэт. — Сыда плэмэ Интернетым, телевидением кытыхэрэм ар афэдэп. Тхылъым уеджэ хъумэ, ар кызытегушылэрэ персонажхэм уахэт кыпшIошIызэ узылщэ. Арыш, узэплъырэмрэ узаджэрэмрэ зыкIэ зэфэдэхэп. Анахъэу сикласэхэр тиадыгэ лъэпкъ кьырыкIуагъэм фэгъэхьыгъэ тарих тхылъэу тиадыгэ тхакIохэм атхыгъэхэр ары. ТхэкIошхоу МэщбэшIэ Исхьакъ ироманэу «Восход и закат» зыфилорэм ыпэки седжэгъах нахь мышIэми, джыри кIэсыджыкIыжыныу кьэсштагъ.

еджаплэ ипашэу Кьыкь Беллэ. Тэгугъэ тапэки хэбзэшIу тфэхъуныш, илэс кьэс фестивалыр лъыдгъэкIотэнэу. Мы IофтхьабзэмкIэ мурадэу зыфэдгъэуцужьыгъэр апэрапшIэ тхылъым имэхьанэ зыкьегъэлэтыжыгъэныр ары. ЯтIуанэрэр — тхылъым ишлугъэкIэ тиреспубликэ ис цыф лъэпкъ зэфэшхьафхэм азыфагу зэгурьоньгъэу, мамырныгъэу илъыр гъэпытэгъэныр, лъэпкъ пэпчэ итарих, икультурэ, ишэн-хабзэхэр кьэлэтыжыгъэнхэр ары. Тхылъыр щэлэфэ лъэпкъым ишлэжьи щыцц.

Фестивалым изэхэщэнкIэ Iэпылэгъу кьафэхъугъэхэм зэрафэразэхэр зэхэщакIохэм кыIуагъ. Ахэр унэе предпри-

ЗЭНКІЭ ЗЭДЭГУШЫНЭГЪУХЭР

Мыекьюапэ щыпсэурэ Джа-рымэкьо Аскэр апэ кытеуагъ. — Сисабый сэкьатныгъэ ил, уцэу «Нитразепам» зы-филорэр кыфыратхыкыгъ — ыуагъ ащ. — Шышхъэлум иапэрэ мафэ кышыублагъэу ар тиуццалэхэм атеклоды-кыгъ. Кіэлэцыклум кьеклурэ нэмыкІ уцхэу ащ ычыплэ ибгъэхашуштхэри щылэхэп. Зыми кытитон ыльэкырэп ауштэу зыкІэхугъэри, уцыр щылэштми, ау рецептыр кыт-фыратхыкы. ИнтернеткІэ ар Москва кышыдгъотыгъ, Краснодар краими щазэу кычылэкыгъ. Сыдэуштэу ащ фэдэ хъун ыльэкыра, зы кьэ-ралыгъо тыщыпсэуу нэмыкІ шьолырхэм ащазэрэ уцыр тиреспубликэ имыльэу?

Мы упчІэр прокурорым ытхыгъ, зэхэфынхэр зешыхэм ыуж **джэуапыр кыкІэлъы-кІуагъ**: УФ-м и Правительствэ и Унашъоу мы илъэсым имэ-зэе мазэ и 4-м кыдэкІыгъэу N 78-м «УФ-м и Правительст-вэ иактхэм ащышхэм зэхьо-кІыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылагъ» зыфилорэм кыды-хэлъытагъэу вещество 21-рэ, «Нитразепамри» зэрахэтэу, нар-котическэ ыкІи психотропнэ веществохэу УФ-м гъэлъшы-гъэу аналэ зыщатэтхэм ахалы-тагъэх. Фэдэ уцхэр гъэекло-гъэнхэмкІэ фитыныгъэ (лицен-зие) зилэ уццалэхэр арых врачхэм кыратхыкырэ тхьа-пэхэмкІэ ахэр зыщэхэрэр. Джы-рэ уахътэм, наркотик зыхэлъ ыкІи психотропнэ вещество-хэр атегощгъэнымкІэ 2013-рэ илъэсым телъытагъэу УФ-м кыдэгъэкІыжынымкІэ ыкІи са-тыумкІэ и Министерствэ ыгъэ-нэфагъэм елътыгъэу, уцэу «Нитразепамыр» республикэм кылулэнэу щыт. Зэрагъэна-фэрэмкІэ, упаковкэ 80-р мы мазэм и 10-м нэс къащэшт (таблеткэ мг 5 N 20). Мы уцымкІэ гумэкІыгъо зилэ хъу-хэрэр псауныгъэр къэухъумэ-гъэнымкІэ АР-м и Министер-ствэ уцхэм язэгъэгъотынкІэ иотдел мыщ фэдэ телефоным-кІэ теонхэ фае: **52-32-29**.

ЗэдэгущыІэгъур зэрэщылэ-щтымкІэ мэкъэгъэлур гъэзетым кызыщыхэтэутым ыуж кы-теуи, лофыгъоу зыгъэгумэкІы-рэр языгъэтыгъэхэм ащыщ къуаджэу Джэдэжхьаблэ шы-псэурэ Хъут Хъызыр Ерэджы-бэ ыкьор.

— ЯтІонэрэ купым хэхьэ-рэ сэкьатныгъэ сил, — кы-луагъ ащ. — ИкІыгъэ илъэ-сым Іэзэгъу уцэу ыкІи зы-гъэпсэфыплэ-зыгъэхъужы-плэм сызэрэкІошт путёвкэу ыпкІэ хэмылэу кысатын фаехэр кыстєфагъэхэп. Шы-мылэхэу алуагъ. Ау а охътэ дэдэм уцэу сищыкІагъэхэр ащэщтыгъэх. Мыгъэ уцхэр кысатыгъэх, ау путевкэм джыри сыхэфагъэп. Сыда кыстєфэрэр кызкІысамы-тырэр? Ауштэу зекІонхэу фитха?

Джэуапыр: Уц Іэзэгъухэм язэгъэгъотынкІэ лофыгъо къэ-уцунэу щытыгъэп. Ащ фэдэ хъугъэ-шлагъэ зэрэщылэр пса-уныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ Министерствэм лыбгъэлэсын фэягъэ ыкІи тапэкІэ ауштэу пшын фае. Уцхэм якъэтынкІэ зэпыугъо горэ къэхъумэ, ар дэгъэзыжыгъэным лыплъэнхэ фаехэр мы къулыкъум ІэнатІэ зилэу чІэсхэр арых.

АР-м ипрокурорэу Василий Пословскэр Юныгъом и 30-м «Адыгэ макъэм» ихъэ-кІагъ. Адыгеим щыпсэухэ-рэм упчІэу зыгъэгумэкІы-хэрэр сыхъатым кыкІоцІ ащ занкІэу ратын амал ялагъ. Василий Пословскэр зэкІэми джэуапэгъу афэ-хъугъ, занкІэ зэдэгущыІэ-гъур къэмысызи цыфхэм упчІэу редакцием щарагъэ-тхыщтыгъэхэми джэуапхэр къаритыжыгъэх.

АР-м ипрокурор гумэкІыгъохэм защигъэгъозагъ

Путевкэхэм ятын илоф нэ-мыкІ. Федеральнэ бюджетым имылькы гъэнэфагъэу ахэр кы-хэкІых ыкІи социальнэ ухъу-мэнымкІэ УФ-м и Фонд ахэр республикэм кыфетІупщых.

Ахъцэ икыу кызырамытІуп-щыгъэм ыпкъ кыкІыкІэ зы-гъэпсэфыплэ-зыгъэхъужыплэ-хэм клонхэу республикэм чэ-зыум щыхэтхэм ялэу тхылъ 1859-рэ щылъ.

Шьолыр кыутамэм кызыр-рэщыталуагъэмкІэ, фэгъэкІотэ-ныгъэ зилэхэм зыгъэпсэфыплэ-зыгъэхъужыплэхэм зэрэкІоштхэ путевкэхэр зэраратыщтыр нахь Іэрыфэгъу ашыным илоф со-циальнэ ухъумэнымкІэ УФ-м и Фонд илъэсыр имыкІызэ дэ-лэжьэшт.

— ГьогурыкІоным ишап-хэхэр зыукъохэрэм пшъэдэ-кІыжъэу арагъэхьырэр аужы-рэ уахътэм агъэлъшыгъ, та-зырхэри къалэтыгъэх, ау гьо-гу хъугъэ-шлагъэхэм япчъа-гъэ хэкІыгъэп. Сыдэу уеплы-ра, ахэр зыпкъ кыкІыхэр-рэр гьогурыкІоным шапхэу пылхэр водителхэм икыоу зэрамышІэрэр ара е ягугъе-мылыныгъа, хъауи еджаплэ-хэм икыоу ащагъэхъазырхэ-рэба? Машинэ зэрафэным зыщыфагъэсэхэр еджаплэ-хэм ялофшІэн прокуратурэм ыуплэкІоу кыыхэкІыгъа? — кыкІэупчІагъ Мыекьюапэ шы-псэурэ Шыумэфэ Сусаннэ.

Джэуапыр: Гьогу хъугъэ-шлагъэхэр анахьыбэм кызыхэкІы-хэр уиупчІэ кышыппчыгъэх. Ахэм адакІоу кыыхэбгъэщын фаер — хъугъэ-шлагъэхэм япро-цент 90-рэ фэдизыр кызыхэ-кІырэр ахэм ахэцагъэ хъухэ-рэм Іэдэбныгъэ кызырэхэмы-фэрэр ары. Мыщ дэжым анахь мэхъанэ зилэр пстэури зэрагъэ-пщынэщтыр агурыгъэлогъэныр ары. ГьогурыкІоныр щынэгъон-чъэнымкІэ къулыкъум илофы-шІэхэри ащ тетэгъэпсыхъэх.

Щэч хэлъэп, водителхэм ягъэхъазырыни гьогур щынэ-гъончъэным занкІэу епхыгъ. Зэфэхьысыжхэм кызырагъэ-лягъорэмкІэ, илъэс къэс гьогу

хъугъэ-шлагъэхэм япроценти 10-м кышыублагъэу 20-м нэс водителхэр ныбжыкІэхэм апкъ кьекІы.

Водителхэр къэзыгъэхъазы-рыр еджаплэхэм егъэджэным-кІэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэ-цакІэрэри тэуплэкІу. Кыыхэд-гъэщыхэрэм ащыщых зыщыра-гъэдэжэхэр кабинетхэм икыоу тренажерхэр зэрэчІэмытхэр, егъэджэ-методическэ тхылъ-хэр зэрамылэхэр, машинэ зе-фэным тегъэпсыхъэгъэ сыхъат пчъагъэр зыщырамыгъэкъухэ-рри къахэкІыгъэх. Егъэджэ-нымкІэ шапхэхэр икыоу зэра-мыгъэцэкІагъэм пае води-тельхэр кызыцагъэхъазырыр еджаплэхэм ялофышІэ нэбгы-рэ 15-мэ административнэ пшъэ-дэкІыжъ арагъэхьыгъ, хэукъо-ныгъэхэр дагъэзыжынымкІэ ло-фыгъохэр зэрахъагъэх.

— Гъэстыныпхъэ шхъуан-тІэр къэзытІупщырэ къулы-къум илофышІэхэм мы ма-фэхэм телевидениемкІэ ма-къэ къагъэлугъэу зэхэтхыгъ чыфэхэу гъэлорышІэкІо ком-паниехэм ателхэр кызыамы-тыжыкІэ, гъэфэбэн лъэхъа-ныр рамыгъэжыным ищы-нагъо зэрэщылэмкІэ, — егъэ-гумэкІых Мыекьюапэ щыпсэухэ-рэр. — Адэ чыфэ зытемы-лъэу бэу зэтет унэхэм ачІэс-хэм мыщ дэжым яфитыны-гъэхэр укыуагъэ хъухэрэба? Ауштэу зекІонхэ фитха?

Джэуапыр: Псэуплэ-комму-нальнэ хызмэтым ыльэныкыо-кІэ лофыгъоу къэуцухэрэр, ана-хъэу гъэфэбэгъу уахътэм, район прокуратурэхэми, республикэм мыщ фэдэ икыулыкыуи аналэ тетэу зэпыт. Джырэ уахътэм ехъуллэу гъэстыныпхъэ шхъуан-тІэм ыуасэкІэ псэуплэ-комму-нальнэ хызмэтшІаплэхэм чы-фэу ателыр сомэ миллиони 174-рэ.

Щэч хэлъэп, ахъщэр къэзы-мытыжырэ хызмэтшІаплэ-хэм газым итынкІэ зэпыугъо-хэр афашынкъэу хъушт. Ау ащ-кІэ игъом гъэфедапкІэр къэ-зытырэ цыфхэм яфитыныгъэ-хэри аукъонхэ альэкІышт, ар

хэбзэгъэуцугъэм диштэрэп. Ащ фэдэ кызыхэкІыкІэ, фабэм икыэтын зылэ илхэм хыкум унашъокІэ ар зэшлутэгъэхы.

Джащ фэдэу тыналэ зытет-хэм ащыщых чыфэ зытелъ хызмэтшІаплэхэм ахъщэр зэ-рагъэзекІорэр, псэуплэ-комму-нальнэ фэло-фашІэхэмкІэ чы-фэхэр къалахыжыкыхэ зыхъукІэ ІэнатІэ зилэхэу хыкум при-ставхэм ахэтхэм ялофшІэн зэ-рээшІахырэ. Юныгъо мазэм изакъоу кэлэ ыкІи район про-курорхэм псэуплэ-коммуналь-нэ хызмэтшІаплэхэмрэ хы-кум приставхэмрэ япашэхэу хэукъоныгъэхэр хэзышыхъа-гъэхэм альэныкыокІэ тхылъи 8 кызылэуахыгъ.

Тэ тызгъэгумэкІырэ лофы-гохэм ащыщхэмкІи Васи-лий Пословскэм упчІэхэр еттыгъэх:

— Гъэмафэм Адыгэкъалэ кышыщыхъугъэ тхъамыкІагъом республикэм, къэралыгъом щыпсэоу зэхэзыхыгъэхэм агу ымыгъэузын ыльэкІыгъэп — газ зэрытыгъэ баллонэу хъа-дэлусым ишынкІэ агъэфедэ-щтыгъэр къауи, щыІэныгъэ пчъагъэ зыдыхыгъ. Мы ло-фым сыда рыхложыгъэр? КызыралощтыгъэмкІэ, бал-лоным игъэфедэгъу уахътэ икІыгагъ, газым икыэтын зэшІозыхырэ къулыкъухэм баллонхэр амыуплэкІужы-хэу, амыгъэфедэжыгъэу зэ-хэтхыгъэ. Цыфхэм, анахъэу джэгу-хъэдэгъэ лофхэмкІэ, ахэр джыри кызыфагъэфе-дэх. Хэта пшъэдэкІыжыр зытефэнэу щытыр фэдэ хъу-гъэ-шлагъэхэмкІэ?

Джэуапыр: Шышхъэлэу ма-зэм Адыгэкъалэ тхъамыкІагъо кышыщыхъугъ — газ зэрытыгъэ баллоныр къауи, нэбгыри 5 хэ-кІодагъ. УплэкІунхэм кызыр-агъэлэгъуагъэмкІэ, газыр бал-лоным кыкІыштыгъ тэрэзуу ащ лоф зэрымышІэщтыгъэм кы-хэкІыкІэ. Ащ дакІоу тыгъэнэ-стырым зэрэхэтыгъэми лофыр кыгыгъэхылыагъ. Щынэгъончъэ-ным ишапхэхэр цыфхэм агъэ-цэкІагъэп. Къэогъэ газ бал-

лоныр 1970-рэ илъэсым кы-дагъэкІыгъ, ар бгъэфедэжыы хъуштыгъэп. Газым иигъэхъон цыфхэм ежъ-ежырэу зэшІуа-хы, ащ тегъэпсыхъэгъэ стан-циехэр кызыфагъэфедэх. Щынэ-гъончъэным ыльэныкыокІэ язы-тет ауплэкІулэрэп.

— Телефоныр кызыфагъэ-федэзэ гъэпцлагъэкІэ мыль-кур зэратыгъурэм епхыгъэ хъугъэ-шлагъэхэм япчъагъэ хэхъуагъа? Ахэр зезыхъэхэ-рэр къаубытыхэу кыыхэкІы-гъа ыкІи сыд фэдэ пшъэдэ-кІыжъа ахыны фаер?

Джэуапыр: Ащ фэдэ хъугъэ-шлагъэхэр аужырэ уахътэм на-хыбэ хъугъэх. Анахыбэм теле-фонкІэ агъаплэхэрэр зыныбжъ хэклотэгъэхэмрэ псынкІэу цыхъэ зышІыхэрэмрэ. Щынэгъончъэ-ным ишапхэхэр зымышІэрэ пстэури гъэдэлэгъошлэ.

ТелефонкІэ гъэпцлагъэным фэгъэхыгъэу УФ-м и Уголовнэ кодекс статья шхъаф хэтэп. УК-м ия 159-рэ статьякІэ — гъэпцлагъэкІэ зыгорэм имыль-ку кызылэкІэгъэхъэгъэныр е цы-хъэшІлэхэр кызыфэгъэфедэ-гъэныр зыфилорэмкІэ бзэджа-шІэхэр агъэпщынэх. Фэдэ хэ-бзэукъоныгъэ зезыхъагъэхэм, ар зэрээшІахыгъэ шІыкІэм елътыгъэу, илъэси 10-м нэ-сырэ хъапс атыралхъэ.

Нахыбэм бзэджащІэхэр нэ-мыкІ шьолырхэм ащылэхэу рес-публикэм щыпсэухэрэм къафы-теох, ахъщэу ашІуатыгъухэрэри нэмыкІ шьолырхэм арагъэгъэ-хыых. БзэджащІагъэр нэмыкІ чыналэу щыхъугъэу альытэ.

Арэу щытми, лажъэ зилэхэм ягъэпщынэ тегъэпсыхъэгъэ лоф-хэр Адыгеим ихэбзэхъумэкІо къулыкъухэми зэшІахых. Бзэ-джащІэхэр агъэунэфых, ау нэ-мыкІ шьолыр щылэхэу ха-бзэр зэраукъуагъэм ыкІи ахъ-щэр зэратыгъуагъэм апае, хэ-бзэгъэуцугъэм кызырэдыхэ-лътыгъэу, зэхэфынхэр а шьо-лырым щаухых. Василий По-словскэм кызырІуагъэмкІэ, цыфхэр зэоплэхэр гумэкІы-гуабэр прокуратурэм нэмы-сыхэзи зэхафын альэкІышт, зэоплэхэрэ къулыкъухэр зэ-пхыгъэхэм елътыгъэу нахь «лягъэу» зафагъазэмэ. Къэ-барлыгъэгъэлэс амалхэр кызыфи-гъэфедэ ар пстэуми зафелопщы нэуж къулыкыоу пэщэныгъэ зыдызэрихъэрэм кьекІуаплэрэр нахь макІэ зэрэхъугъэр про-курорым кытылуагъ. Ащ кы-кІырэр — чыплэхэм лофхэр ащызэхафы зэрэхъугъэхэр ары. Ар кызыдэмыхъухэрэм проку-ратурэр якІуапІ.

ГумэкІыгъохэм язэхэфынкІэ занкІэ зэдэгущыІэгъоу «Адыгэ макъэм» зэхыщэрэри амалышлэ.

Кыыхэгъэщыгъэн фае цыф-хэм къалэтыгъэ упчІэхэм ащыщ-хэр джырэ уахътэм ехъуллэу зэшІохыгъэ зэрэхъугъэхэр. Гу-щылэм пае, занкІэ зэдэгущыІэ-гъум илъэхъан апэ кытеогъэ Джарымэкьо Аскэр лофыгъоу зыгъэгумэкІыштыгъэм ехыплэ-гъэ къэбарым прокурорыр зы-кІэупчІэ нэуж мээитІурэ зи-джэуап амыгъотыгъэ упчІэр та-кыкытфыкІэ кыфызэхафыгъ, джы уцыр къащэнэу къагъэгъу-гъагъ.

ТапэкІи мыщ фэдэ занкІэ зэдэгущыІэгъухэр тигъзет зэ-хыщэщтых, ахэм афэгъэхыгъэ къэбарыр тинэкІубгъохэм къа-щыхэтутышт, шъуалыплъ ти-кыдэкІыгъохэм.

МЭШІЛЭКЪО Саид.

Губгъо Иофшлэнхэр къызэтыригъэуцуагъэх

Адыгеим имызакъоу, Урысыем и Къыблэ ыкли и Те-мыр-Кавказ шьолъырхэм ахэхэрэ субъектхэм гумэ-кыгъо шъхьалэу джырэ лъэхъан ашъхьащытыр гъэ-тхасэу къагъэкыгъэхэм ялукъыжыи бжыхъасэхэм япхын зэрэгужьорэмрэ арых. Юныгъом и 1-м къы-щегъэжыагъэу ошх зэпымыоу щылэм ыпкъ кыкыкыкэ техникэр губгъом ихъан ылъэкырэп. Мэкъумэщышлэ-хэм уахътэр зэрэчланэрэм, гумэкыгъоу чыгулэж-хэр зэуалэхэрэм афэгъэхьыгъагъ Адыгэ Респуб-ликэм мэкъу-мэщымкӀэ и Министерствэ мы мафэхэм зехищэгъэ зэхэсыгъор.

Ар зеришагъ АР-м мэкъу-мэщымкӀэ иминистрэу Юрий Петровым. Ащ къызэрэхигъэ-щыгъэмкӀэ, анахъу чыгулэж-хэр зыпылпынхэ фаер гъэтхас-сэу къагъэкыгъэхэр игъом ыкли чӀэнагъэ афэмыхъоу аугъои-жынхэр ары. Чъэпыогъум и 2-м ехъулэу тыгъэгъэзэ гек-тар мини 7-м ехъоу йуахыжын фаем щыщэу аугъоижыгъэр гектар мини 5-м клэхъэ ны-лэп. Тыгъэгъазэм даклоу нат-рыфым илукъыжыи респуб-ликэм шауыгъэп. Натрыф гектар 27960-у къагъэкыгъэм щыщэу йуахыжыгъэр гектар 4868-рэ. Сое гектар 4804-м щыщэу мэфэ ошлукхэр къызфа-гъэфедэзэ йуахыжын алъэ-кыгъэр гектар 725-рэ нылэп. Пындж гектар 5412-м щыщэу джыри 4562-рэ йуахыжынэу чыгулэжхэм апэ илэ.

Джащ фэдэу бжыхъасэхэм япхыи ом изытет егъэгужьо. Джырэ лъэхъаным бжыхъэсэ чылапхъэу чыгум рагъэкылгъэр мэкӀэ дэд. Пэшлорыгъэшъу зэрагъэнафэрэмкӀэ, зэкӀэмкӀи бжыхъэсэ гектар 102846-рэ республикэм ичыгулэжхэм апхынэу апэ илэ. Коц гек-тар 95385-у апхынэу рахъу-хэрэм щыщэу гектар 363-рэ нылэп апхыгъэр, хъэ гектар 15158-м щыщэу чылапхъэр зэрагъэкылгъэр гектар 82-рэ. Рапс гектар 7371-у респуб-ликэм шапхынэу щытым щыщэу апхыгъэр гектар 4718-рэ.

Мэфэ зауӀэкӀэ ом изытет нахъ зыпкъ иуцожынэу аӀо. Чыгур нахъ къызыгушъыкӀэ, къэнэгъэ Иофшлэнхэр мэкъумэ-щышлэхэм псынклэу, зерифэ-шъуашэу агъэцӀкӀэн, къатефэ-

рэр зӀклэри зэшлуахын зэрэ-фаер АР-м мэкъу-мэщымкӀэ иминистрэ къекӀолагъэхэм къа-рилуагъ.

Сыд фэдэрэ Иофшлэни чы-гулэжхэр фэхъазырых, чыгур икъу фэдизэу мыгушъымы, шынэгъакӀэ зилэ чыгушъхъэм щызекӀон зылъэкышът техни-кэр республикэм ичыгулэж-хэм алӀкӀэлъ. Мэфэ ошлукхэр къызфагъэфедэзэ, чэци мафи ямылэу ахэм ялофшлэн агъэц-кӀэн фае. Губгъо Иофшлэнхэр ухыжыгъэнхэм ыкли бжы-хъасэхэр пхыгъэнхэм афэгъэ-зэгъэ оперативнэ штаб АР-м мэкъу-мэщымкӀэ и Министе-рствэ дэжъ щызэхашагъэу Ио-фшлэ. Районхэми ащ фэдэ

штабхэр ащызэхашэнхэу ми-нистрэм къарилуагъ.

Бжыхъасэхэм япхын зери-фэшъуашэу чыгулэжхэм зэш-луахын фае. Мы илэсым губгъо Иофшлэнхэр зэрэгужъа-гъэм кыхъэкыкӀэ зэпыу имы-лэу япшъэрлыхэр пстэуми агъэ-цӀкӀэшт. ЛӀжыгъэ дэгъу чыгу-лэжхэм къахыным фэшӀ ап-хышът чылӀпхъэ анахъ дэгъухэр кыхахынхэ фае, ащ даклоу чылапхъэхэр чыгум рамыгъэ-кӀузэ ащ зэрешлушлэнхэу щы-тыр зышагъэгъупшэ хъушът. Непэ гумэкыгъоу къэуцухэр-рэм ащыщ лӀжыгъэм икӀэ-гъэкӀын фӀлорышлэрэ продук-циеу Урысыем къыращэрэ тон-ни 100-м щыщэу тонн 60-р

шапхъэу щылэхэм зерадимы-штэрэр. Ащ клэхъу фэхъурэри къэшлэгъуаеп — лӀжыгъэу къахыжыгъэр нахъ макӀэ мэ-хъу, апхыхэрэм ахӀеклодыкы-рэр бэ.

Шапхъэхэм адиштэу сертифи-кат зыпылӀ препаратхэр рес-публикэм ичыгулэжхэм агъэ-федэныр джы нахъ лӀшлэх афэ-хъугъ. ЫпӀкӀэ чыгушлукхэр зыщэщыгъэу, пшъэдэкыжъу ыхъыремкӀэ гъунӀпкъэ гъэнэ-фагъэ зилэ обществэу «Архонт Ресурс» зыфилоу Мыекъуапэ дэтым Краснодар щылэжъэ-рэ хъызмэтшлӀлэу «Альпика Агром» зэзэгъыныгъэ дишлӀгъ. Джы чыжъэу мыклохъу чылап-хъэхэри, ящыкӀэгъэшт пстэури зы чыпӀэм къыщашӀфынхэ алъэкышът. Зигугъу къэтшыгъэ хъызмэтшлӀлэхэм ялыкӀохэм чыгулэжынымыкӀэ шлуагъэ къэзыхышът шлыкӀэхэр мэкъу-мэщышлэхэм къафалотагъэх, лӀжыгъэ бӀгъуагъэ къырахы-ным фэшӀ ашӀлэн фаехэр агу къагъэкыжыгъэх. Чыгулэж-хэр зыгъэгумӀкырэ упчӀэхэм яджэуапхэр агъотыжыгъэх.

ПИАТЫКЪО Анет.

Сурэтхэр лӀшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

ЕгъэдджэнхэмкӀэ амал пстэури тил

КӀэлэегъэджэ сэнэхъатым клэхъопсэу щытыгъэп. Ау шлу-лӀгъуныгъэу тарихъым фыри-лэм дихъыхыгъ. Янэ ар тӀӀкӀу шлогъэшлӀгъоныгъ ыкли зыго-рӀкӀэ ащ мыклоу юристми эконо-мистми сэнэхъатэу къыхи-хымэ шлоигъоу къырилоклӀгъ, ау пшъашъэм кӀэлэегъэджэ сэн-эхъатым тыриубытагъ.

— Университетым сызэрэше-джэгъэ илӀэситфыр нӀгъэуплӀ-пӀэгъу фэдэу кӀуагъэ. КӀэлэ-егъэджэ лӀзэхэм сырагъэджагъ. Ахэм ащыщых ШӀуджэн Эми-лие Аюбэ ыпхъур, Хъут Люд-милэ РӀщыдэ ыпхъур ыкли нӀ-мыкӀлхэр. Хъутым илекциехэм сшлогъэшлӀгъонэу сядӀлуштыгъ, седжэфэ зыпари блӀзгъэ-кыгъэп.

Саидэ дэгъу дэдэу еджагъ, дипломыр къызыратыжъ уж егу-пшысагъ кӀэлэегъаджэу кӀошт-мэ, хъаумэ еджэныр лӀыгъэ-кӀотӀштмэ. ЕджапӀэм кӀоным тӀӀкӀу тещыныхъэщыгъ. АрӀу щытми, пшъашъэр Адыгэ рес-публикэ гимназием къӀкӀуагъ.

— Синасып мы еджапӀэм сыкъызэрӀлукъагъэр, мафэ къэс ащ сыкӀэгъушлукъы. Коллекти-выр хъалӀлэу къыспӀэгъокыгъ, директорэу КӀыкӀ Нуриет сид-ремкӀи лӀпылӀгъу къысфэхъугъ. Ащ ишъэбагъэ, ихъалӀлыгъэ ямылпыгыгъэу, пшӀлэн фаер умы-шлэу къыпфигъэгъушът. КӀэлэ-егъаджэм илофшлэн дэгъоу зэх-эщӀгъэным пае непӀэрэ мафэм диштэрэ техникэр тигъэгъоты-гъэ. Класс лӀпчъ компьютер ыкли интерактивнэ доскӀэхэр

Сапый Саидэ Адыгэ республикэ гимнази-ем икӀэлэегъэджэ ныбжыкӀлэхэм ащыщ. Ащ тарихъымкӀэ ыкли общественнымкӀэ регъаджэх. ИсӀнэхъат къыхихынымкӀэ зишлуагъэ къӀкӀуагъэу ыпытӀэрэр Мые-кӀопэ гимназиу N 22-м тарихъымкӀэ ще-зыгъэджагъэу ШъэоцӀыкӀу Аминэт ары.

чӀӀтых. Ахэр урокхэр гъэшлӀ-гъонэу зэхэщӀгъэнымкӀэ лӀпы-лӀгъушлукъ. Гушылэм пае, тари-хъым иурукъ сидми темер къы-щӀолотэ къодыекӀэ гъэшлӀгъо-ны хъурӀп. КъӀолотӀным игъу-сэу лӀэтэгъэуцуи темэ лӀпчъ фӀэтӀшы. Хъугъэ-шлӀагъэу ты-къызытегушылӀхэрэр къӀэдгъэ-лӀгъонхэу амалхэр тилӀх. Ахэм яшлуагъӀкӀэ урокхэр псынклӀэу ыкли гъэшлӀгъонэу рекӀокӀых.

Адрэ еджапӀэхэм язытет сшӀӀрӀп, ау гимназием нахы-

бэрэ Иоф зышлӀгъэ кӀэлэегъа-джэхэм ныбжыкӀлэхэм аналӀ лӀзэшэу ащытет. Сыдми сыхъат-хэр къыуатыхэу уауж икӀыж-хэрӀп, къыбдӀлӀх, къыплӀз-плӀӀх, кӀэлэегъэджэ нахыжъ къыопхыгъэу уилофшлэн щео-гъажъэ, — къӀуатэ Саидэ.

АпӀэ Саидэ Иофшлэ къыза-штэм я 5-рэ класс ратыгъагъ. Шъыпкъэу пӀоштмэ, ИофшлӀныр къызэрыклоу щытыгъэп, ау за-вучхэу Уджыхъу Анна АзмӀт ыпхъумрэ Хъуажъ Оксана Ге-

оргий ыпхъумрэ ащ лӀпылӀгъу фэхъугъэх. Джы кӀэлӀцыкӀлукъхэр я 10-рэ классым исых. Саидэ зӀрилӀытӀэрэмкӀэ, ахэр ежыри ыгъэсагъэх, кӀэлӀеджакӀохэми ежъ къагъэсагъ, ИофшлӀкӀэ рагъэшлӀагъ.

— Юныгъом и 1-м къыщегъэ-жагъэу гъэсэныгъэм фӀгъэ-хыгъэ хӀбзэгъэуцугъэм кӀуачӀэ илэ хъугъэ. Ащ амал къытыгъ хъушъхъафыкыгъэу зышлӀ шӀӀ-гъошлукъхэм апае планхэр зэх-эбгъэуцонхэу ыкли нӀбгырэ лӀпчъ шъхъафэу Иоф дӀпшӀлӀ-нэу. ЕгъэджэнымкӀэ я III-рэ лӀгъапӀ ащ рало. ЗишлӀ шӀӀгъо-шлукъхэр хъушъхъафыкыгъэ про-граммӀкӀэ ебгъэдженхэр кӀэ-лӀегъаджэмкӀи кӀэлӀеджакӀо-хэмкӀи гъэшлӀгъоны. Ащ фӀ-дэу езгъаджэхэрэр олимпиа-дэхэм ахӀлажъэх, ахэм текло-ныгъэхэр къащыдахых Света Кононенкэм, Элеонора Кезиф, Джарымэ Русетэ ыкли Хъамыр-зӀкӀо БӀлӀ.

Силофшлэн гъэшлӀгъоны къэ-зышлӀрэмэ ащыщ сӀкъатныгъэ зилэ кӀэлӀцыкӀлукъхэр яунэхэм арысхэу Интернетыр згъэфедэ-зэ зӀрезгъаджэхэрэр. Сабый-хэм япсауныгъэ ыкли япсихи-ческӀэ хӀхъоныгъэ зыфӀдэр къы-дӀпӀытӀэзэ Иоф адӀпшӀлэн фае. НӀбгырэ лӀпчъ шъхъафэу урок фызэхӀпӀӀнэу щыт. Мы кӀэ-лӀеджакӀохэр ренэу къыожӀх, къыбдӀгушылӀнхэу фӀе зӀпы-тых. А зӀпстӀури къыдӀпӀы-тӀэзэ урокыр зэхӀпӀн фае, — къӀуатэ Саидэ.

Егъэжъэгъур Саидэ ыгу къы-зӀрӀкыжыремкӀэ сеупчӀы.

— Егъэжъэгъум зӀкӀэми пстӀури дӀгъоу агъӀпсышъу пӀо-ныр тӀрӀзӀп. Сэ сыкъызыхэ-хъэгъэ коллективыр лӀзэшэу къызделӀагъ. Джы зыгорӀхэр къызгурылоу къысшӀлошӀы. СыкӀэ-гъожырӀеп сэнэхъатэу къыхӀэ-хыгъэмкӀэ, синасыпыр мы еджа-пӀэм сыкъызэрӀлукъагъэр ары. КӀэлӀегъэджэ ныбжыкӀлэм непӀэ Иоф ышӀлӀштмэ, мыщ зӀкӀэ амал-хэр чӀӀлӀхы. ТворческӀэу Иоф пшӀлӀштмэ, кӀэлӀеджакӀохэр лӀ-пылӀгъух. Ахэр урокым къыхап-щэхэу, ахэм узӀращыгугъырэр къызыбгъашӀӀкӀэ, апшъэ ифӀ-щыт бэ, урокри нахъ гъэшлӀ-гъон хъушът.

— ТхъауегъӀпсэу, Саид уахътэ къыхӀэбгъӀкӀи ре-дакцием укыызэрӀкӀуа-гъэмкӀэ. НепӀэ кӀэлӀегъа-джэм и МафӀэшъ, сигуа-пӀэу сыпфӀэгъушӀо.

СИХЪУ Гошнагъу.

Лэужхэр зэзыпхырэмэ ащыщ

Тэхьутэмыкьое район гъэзетэу «Со-гласие» зыфилорэр кызыдэкырэр мы-гъэ илъэс 80 хъугъэ. Илъэс зэблэкхэм гъэзетым ыцлэ пчъагъэрэ зэблэхъугъ. 1933-рэ илъэсым ыцлэгъэр «Большевик», 1935-рэ илъэсым — «За сталинский урожай». 1959-рэ илъэсым гъэзетыр зэфашыжыи, илъэсикъ кыдэкыгъэп. 1965-рэ илъэсым щегъэжыагъэу 1984-м нэс гъэзетым «Знамя коммунизма» ыцлэ, 1984-м щегъэжыагъэу 1991-рэ илъэсым нэс — «По ленинскому пути», 1991-м кышыкълэдзэгъэу — «Согласие».

Ары, учугъуитфэ гъэзетым ыцлэ зэблэхъугъэ. Илъэс зэблэкхэм шылэныгъэм зэхьоклыныгъэхэр кызыдхыщтыгъэх, гъэзетым ыцлэ фэшъафэу хъуштыгъэ. Урысыем кышыдэкырэр район гъэзет анахыжхэм «Согласие» ащыщ. Гъэзетым кызыдхыщтыгъэх колхоз-совхозхэр зэхашэх, ахэр алэ теуцохи шылэныгъэм ащыщ зыхъугъэ илъэсхэр, Хэгъэгу зэошхор, зэоуж илъэс кынхэр, я 90-рэ илъэс зэхэфыгуаехэр. А зэпстэуи кыпхырыкълэ, гъэзетыр непэрэ мафэхэм кынасыгъ, лъэхъэнэ пстэуи адыригъэштагъ, агурыуагъ ыкълэ кызыгуригъэуагъэх, ыныбжыи илъэс 80 хъугъэ.

Гъэзетым редакторэу ыкълэ журналистхэу шылажьэхэрэр зэблэхъуагъэу илъэсхэр кыхыкълэ-гъэми, район гъэзетым пшъэрылэу илэхэр зэрифэшъуашэу зэшуйхыщтыгъэх, пчъагъэу кыдэкырэр мэклагъэп. Гъэзетыр цыф жъугъэмэ яклэс, кыратхыкълэ, еджэх, ныбджэгъушлой ял.

Редактор шъхьалэхэр

Илъэс 80-м кыкълэцлэ гъэзетым редактор шъхьалэхэу нэбгырэ 16 илагъ, ахэм ащыщхэу нэбгырипшыр адыгэх. Илъэс пчъагъэрэ район гъэзетым шылэжыагъэу, Адыгеим изаслуженнэ журналистэу джы пенсием шылэ Матвиенко Анатолий мары кытхырэр: «Район гъэзетыр кыдэкылэу зеублэм

журналист лэп-ласэхэм, зэхэщэкълэ чанхэм редакторэу лэф шашлагъ. Тэхьутэмыкьое районым хэхьоныгъэхэр ышлынхэмкълэ, зыпкълэ итэу лэф ышлэзэ игъэхьагъэхэр ыгъэбэгъонхэмкълэ яшлуагъэ кыкълэуагъ Хь. Брантлэм, А. Бэртарым, Б. Жанэм, С. Шэуджэным, М. Пэтлыуашэм, Хь. Хьатитэм, А. Бондаренкэм, Н. Почтаревым, М. Лылуужым, нэмыкълэхэм».

Матвиенко Анатолий зыцлэ кырылогъэ редакторхэм ащыщэу нэбгырипшлэм лэф адишлагъ. Гъэзетым «За сталинский урожай» ыцлэу шытыгъ. Илъэс зэклэпыкълэхэм редакторхэу Почтарев Николай, Сирш Николай лэф зышашлэм ящылэныгъэ, яцылф гъэпсыкълэ зыфэдагъэм уакъытегушылэн хъумэ, шытхъу дэхабэ афэплоныр атефэ. Почтарев Николай Яблоневскэ дэс, гъэзетым зылокълэж нэуж лэнэтлэ зэфэшъафхэм алу-тэу хьалэлэу, ыгу етыгъэу лэф ышлагъ. Яблоневскэ поселкэ советым итхьамэтагъ. Хэгъэгу зэошхом хэлэжыагъ. Кавказыр, Тэхьутэмыкьое районыр шъхьафит зышлыжыгъэмэ ащыщ.

Исэнэхьат кыфэхъугъ

Редакторэу Пирожков Степан гъэзетым пае къэхъугъэм фэдагъ. А лъэхъан чыжыэхэм

радиоу цыфхэм ялагъэр мэклагъэ. Чэзыу-чэзыоу редакцием илофышлэхэм радиоприемникыр пагъанэщтыгъ, кыбарыкълэу атхыгъэхэр гъэзетым кыхыуштыгъэх. Лы шлагъом илъэс заулэрэ лэф дашлагъ Кокорин Георгий, Пацеля Иустина, Король Иван. Ахэр журналист чаныгъэх, районым ит совхоз-колхозхэм, предприятиехэм, учредениехэм ренэу алылэсыщтыгъэх, статья дэгъухэр, репортажхэр, зарисовкэхэр гъэзетым кыхауштыгъэх. Гъэзетыр тхьамафэм учугъуищэ кыдагъэкълэщтыгъ, бэ клатхэщтыгъэр, ашлогъэшлэгъонэу еджэщтыгъэх.

1959-рэ илъэсым район гъэзетхэр зэфашыжыгъагъэх, редакция зычлэтыгъэ унэр тхылэджалэм ратыжыгъагъ. 1965-рэ илъэсым имэлылфэгъу мазэ гъэзетыр икълэрыкълэу кыдэкылэу ригъэжыжыгъагъ. Гъэзетым «Знамя коммунизма» ыцлэгъэр, редакторэу Лылуужу Марыет фашыгъагъ, ащ игуадзэу Трэхьо Андзаур шытыгъ. Матвиенко Анатолий пшъэдэ-кълэж зыхырэ секретарэу агъэ-нэфэгъагъ. А лъэхъаным гъэзетым лэф шашлагъ Къуекъо Налбий, Тен Валерий, Хьагъур Аскэр. Журналистхэу Тыркоо Заурбий, Догадаев Валерий дэгъоу зэрэтхэщтыгъэхэр гъэзет-

еджэхэм ащыгъупшагъэп. А илъэхэм типографии кызылуахыгъагъ, лентип, хэзыутырэ машинэ илэхэ хъугъагъэ. Гъэзетым зэфэгъэу хэлъым гъэзетеджэхэм гу лъатэщтыгъ. Шылэныгъэм пэрыоху кыфэхъухэрэм — тыгъоным, кълэ-хьаштэным, гъэпцлэхэм, шху-хьашлэхэм афэгъэхыгъэ статья пхьашэхэр ащ кыхиуштыгъэх. Гъэзетым клатхэрэмэ япчъагъэ мини 8 хъуштыгъэ.

Апэклэ лъыкълэуатэхэзэ

Шылэныгъэр ыпэклэ лъыкълэуатэщтыгъ, зэхьоклыныгъабэ кызыдхыгъ. Хохлач Леонид гъэзетым редактор фэхъу. Илъэсхэр кыныгъэх. А уахътэм редакцием шылэжыагъэх Шкарупэ Тамарэ, Хьокло Юрэ, Хьатитэ Саныет, Медведева Людмилэ. Шылэныгъэм мыхьо-мышлагъэу кыхыхъухъэхэрэм, ешъоным, тыгъоным, ерыуаджэхэм яхыла-гъэу бэ кьатхыщтыгъэхэр Тамари, Саныети, Людмили.

Бэрэ пэмьтэу (1984-рэ илъэс) гъэзетым клэу цлэ фау-сыгъ. — «По ленинскому пути», редакторэу А. Бэгугъэр фашыгъ. Шынджые ар шыщыгъ, илъэсыбэрэ Ростов шылэжыагъ журналистэу, гъэзет лэфхэм хэ-

шыкълэ дэгъу афырилагъ. Клэпэ кьопцлэ гохэ зэкълужыгъ, чанэу, лэж-лъэжыэу шытыгъ. Зэгорэм гъэзетым инэклубгъо Ирак илы-шъхьагъэу Сагддам Хьусенрэ Адамрэ ясурэтхэр зэготхэу кырагъэхъэгъагъэх. Зэфэдэ кьэбзагъэх. Ащ кышыкълэдзэ-гъэу Адам «Хьусенклэ» еджэ-хэу аублэгагъ. Адам бэрэ гъэ-зетым лутынэу хъугъагъэп, ау лэпэлэсэныгъэшхо зэрэхэлпыр, журналист шыпкълэу зэрэщы-тыр кыгылэпэгъогагъ.

Адам ыуж район гъэзетым Пратэкъо Зубер редактор шъхьалэу фэхъугъагъ. Зубер клэпэ ныбжыкълэ. Шынджые ащыщ, редактор шъхьалэм иго-дзагъ. Лэфшлэным фэхъулаигъ, а уахътэм гъэзетыр нахъ гъэ-шлэгъонэу, узлэищэу шытыгъ. Рубрикэхэр клэу гъэзетым кы-зэлуйхыгъагъэх. Ахэм ащыщы-гъэх: «Кавказ для солнца», «Это — моя Родина», «Тари-хьым инэклубгъохэр», «Точка зрения». Журналист лэпэлэсэхэу Белла Перекопская, Анато-лий Матвиенкэм, Хьокло Юрэ ястатъхэр гъэзетеджэхэм шлу альэгъуштыгъэх. Статъяхэм шылэныгъэр куоу кьагъэлъагъо-щтыгъ. Республикэм журна-листикэм ыльэныкълэ зэхи-щэрэ зэнэкълэуагъ гъэзетым бэрэ хагъэуафхыкълэу чыплэхэр кьащыдихыгъ. Адыгеимрэ Крас-нодар краимрэ яжурналистхэм ясоюзхэм зэхашэгъэ зэнэкълэ-кълэхэм теклоныгъэр кьащыфа-гъэшъуашэщтыгъ. Ахъщэ шлу-хьафшынхэр, шытхъу тхылхэр, рэзэныгъэ зыхэлэ письмэхэр Адыгэ Республикэм и Лы-шъхьэ, Къэралыгъо Советым — Хасэм адэжэ кыкълэуагъэ редакцием кылуклэщтыгъэх.

Мы уахътэм гъэзетым ре-дактор шъхьалэу илэр Болэт Мед, ащ игуадзэр Къуекъо Белл, пшъэдэклэж зыхырэ секретары Цушъхьэ Марзы-ет, собкорыр Шъэуапцлэко Зарем, фотокорреспондентыр Хьокло Юр.

Тапэклэ гъэзетым шылэжы-гъэхэм аклырыплыхъэзэ, шысэ атырахызэ коллективым зэди-штэу лэф ешлэ.

ХЪУШТ Шэбан.

Сурэтым итыр: **Тэхьутэмы-кьое районым иадминис-трация ипачэу Шъхьэлэхъо Азмэт «Согласие» илофы-шлэхэм ахэт.**

Пенсие тегъэхъон тынхэр лъагъэкълэуатэ

«Пенсие ахъщэу зэлуклагъэхэм ятын фэгъэхьыгъэ Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу 2011-рэ илъэсым шэкълэ-гъум и 30-м аштагъэм елытыгъэу Урысые Федера-цией Пенсиехэмкълэ ифонд Адыгэ Республикэмкълэ и Къутамэ зэкълэмкълэ пенсие ахъщэу зэлуклагъэхэм ятын-кълэ унэшъо 5922-рэ ышлыгъ. Ахэм ащыщэу 5900-р зэ-тыгъо тыных, унэшъо 17-р лэфшлэнымкълэ пенсие-рыщызылукълэу лэхъ, унэшъуи 5-р охътэ клэклэ кы-кълэцлэ пенсие ятыгъэным ехьылагъэх.

Пенсие тынхэм альэныкълэ Пенсиехэмкълэ фондым Адыгэ Республикэмкълэ и Къутамэ процент 88-мэ (ахэр зэкълэмкълэ

пенсионер 5182-рэ мэхъух) япенсие ахъщэу зэлуклагъэр зэтыгъоу аратыгъ. Республи-кэр пштэмэ, гурытымкълэ ар

сомэ 8838,92-рэ мэхъу. Охътэ клэклэ кыкълэцлэ пенсиеу аты-нэу шытыгъэр гурытымкълэ зэ-рэхъугъэр сомэ 617,52-рэ, зыныбжыкълэ пенсием кълэуагъэхэм япенсие шылэзэлуклагъэх лэхъыр гурытымкълэ сомэ 651,97-рэ хъугъэ.

Шъугу кьэтэгъэкълэжыи, 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 1-м цыфхэу пенсием изэтэ-хъорэ лэхъхэмкълэ ахъщэр кы-зэрэтыжыным фаехэм зафагъэ-зэн альэкълэщт Пенсиехэмкълэ фондым е пенсиехэмкълэ мыкълэ-ралыгъо фондым. Ащ кыкълэ-лъыкълэу нэужым пенсие те-

гъэхъонхэр афагъэхъазырын-хэ ыкълэ аратынхэ альэкълэщт.

Пенсиехэм зэтэхъорэ лэхъу ялэхэм язэтыгъо тынхэр игъом алэклэагъэх, унашъор зашта-гъэм кышыуублагъэу мэзитлэу тешлагъэу ар гъэцэклэгъэ мэхъу. Охътэ клэклэ кыкълэцлэ аты-нэу шыт пенсиехэмрэ пенси-ем шылэзэлуклагъэх ахъщэрэ уахътэу афагъэнэфагъэм елы-тыгъэу мазэ палъэм кыкълэцлэ араты. Тынхэр лэфшлэным пенси-ем истраховой лэхъ хэтыщтыгъ. Джырэ уахътэм пенсиехэм язэ-тэхъорэ лэхъхэр гъэлорышлэклэ компаниехэм кьарагъэгъэзэ-жыых.

Лэфшлэнымкълэ пенсиехэр афа-гъэуцуным пае Пенсиехэмкълэ фондым зыфэзыгъэзэнэу шыт-хэм пенсиехэм ахъщэу тэхъоу афэхъугъэр афагъэуцугъэ пен-сием кыгъоу кьаратыжыщт. Мыщ фэдэ шыкълэу кызыфа-

гъэфедэным пае лъэныкълэуитлэу зэтэфэн фае: цыфым лэфшлэ-нымкълэ пенсие кьаратынымкълэ фитыныгъэ илэн (е пенсионе-рэу шытын фае) ыкълэ Пенсие-хэмкълэ фондым кышызэлуйхы-гъэ иунэе лицевой счет пен-сие тегъэхъонхэр илынхэ фае.

Тынхэр агъэнэфэнхэм фэшлэ Пенсиехэмкълэ фондым Адыгэ Республикэмкълэ и Къутамэ е пенсиехэмкълэ мыкълэралыгъо фондым зафагъэзэн альэкълэщт. Мы лэфыгъом фэгъэхьыгъэ упчлэ зилэхэр Пенсиехэмкълэ фондым ичылплэ куылыкълэхэм е Урысые Федерацием Пенсиехэмкълэ ифонд игупчэ шъхьалэу «call» зыфилорэм иномерэу 8-800-510-55-55-м теонхэ альэкълэщт.

Урысые Федерацием Пенсиехэмкълэ ифонд Адыгэ Республикэмкълэ и Къутамэ ипресс-кълэуыкълэу.

Пшъэшъэ дахэр лъэпкъым инамыс

Апэрэ Дунэе фестиваль-зэнэкъокъоу «Адыгэ пшъашъэр» тарихъым шлуклэ хэхъагъ. Адыгэ Республикэм культурэмклэ и Министерствэрэ Адыгеим лъэпкъ культурэмклэ и Гупчэрэ клэщакло зыфэхъугъэхэ юфыгъо шлагъор федеральнэ программэм хагъэхъагъ. Ащ къеу-шихъаты фестивалым илъэс къэс нахь зызэ-риушъомбгъуштыр.

Пуныгъэм, лъэпкъ шлэжым афэлэжьэрэ Дунэе фестиваль-зэнэкъокъум пшъэшъэ 21-мэ яшлэныгъэ, ялэпэлэсэныгъэ къыща-гъэлъэгъуагъ. Пэшлорыгъэшъ зэлуклэгъухэм ащытеклуагъэхэр арых клэух зэнэкъокъум щытлэгъугъэхэр. Зым зыр нахь дэхэжъ, нэр плэпахы. Арышъ, апэрэ чыплэр хэт фагъэшъошагъэми бгъэшлэгъонэу щытэлп.

Саудовскэ Аравием къыщыхъугъэ Псыблэнэ Ранье, Къэрэщэе-Щэрджэсым щаплугъэ Хьутэ Аминэт, Къэбэртэе-Бэлъкъарым щыц пшъашъэу Кьулэ Марьянэ, АР-м искусствэхэмклэ иколледж щеджэрэ Цышэ Зарэ, Теуцожь районымклэ Бэшкэкъо Разыет, Краснодар ишлэныгъэ щыхэзыгъэхьорэ Шъуауцлэкъо Саидэ, Адыгэкъалэ щыц Бжъэшлэ Беллэ, нэмыкхэу зыцлэ къетлохэрэ Кукэнэ Беллэ, Хьунэго Тае, Гъэштэ Данэ, Тымэ Нэфсэт, Хьужьурэкъо Сипсэ, Хьасан-ий Разие ялэпэлэсэныгъэ дунэе шэпхэ лъагэмэ ятэгъапшэшъ, тащытхунэу чыплэ титэу тэлъытэ.

Ллакъор, шэн-хабзэхэр, пщэрыхъаныр...

Адыгэ шъуашэклэ зэклэ пшъашъэхэр фэпагъэх. Ллакъоу зы-щыцхэм ятарихъ къызэралотэрэ шлыклэм уедэлүзэ, шлэжым нахь лъэшэу уналэ теодзэ. Пщэрыхъаным, пшъашъэм ыдэжъ псэлъы-хьор къызыклоклэ зэрэпэгъокырэм, нэмык зэнэкъокъухэм уасэ афэлшызэ, зэхэщаклохэм «5» заклэ афэбгъэуцугъэми, ухэуко-щтэлп.

Шъуашэр зыщыгъ адыгэ пшъашъэр дахэу къэшъон фаеуи тэлъы-тэшъ, пчэгум ялэпэлэсэныгъэ къызэрэщагъэлъагъорэр икъоу тымыгъэшлагъоу къытщэху, къашъом хилъэсэгъэ ныбжьыклэхэм лъэпкъ шэн-хабзэхэр къагъэлъагъох. Зэнэкъокъум мэхъанэу илэр нэгум къыклагъэуцэ.

Фестивалым хэлэжьэхэрэм уасэ афэзышлэрэ купым хэтхэу Хьашлүцлэ Мухъамэд, Стлэшъу Юр, нэмыкхэм яеплъыклэхэм та-щыгъуаз. Дунаим тет адыгэ пшъашъэхэр нахьыбэрэ зэхэщэгъэн-хэ фаеу зылытэрэмэ адырагъаштэ. Пшъашъэхэр ясэнахъатклэ зэфэшъхъафых. Ар къыдэплъытэзэ, янеушрэ мафэ къырыкложым уегупшысэ. Зыр клэлэгъаджэ хьушт, ятлонэрэр искусствэм фэлэжьэшт. Кукэнэ Беллэ, Цышэ Зарэ, Бэшкэкъо Разыет, Ацу-мыжъ Зухрэ, Тымэ Нэфсэт, нэмыкхэм зэралытэрэмклэ, фести-валым ишлуагъэклэ ящылэныгъэ нахь куоу еплъыхэу фежъа-гъэх.

Ары. Апэрэ чыплэр зэклэми афэбгъэшъошэн плэкълыштэлп. «Дышъэ палы» зыфилорэ нэпэеплъыр зы нэбгыр зыратыштыр. Шлухъафтын шъхъалэр къыдэзыхын зымылэкълыгъэхэм агу агъэклодынэу щы-тэлп. Цыфышлу хьунхэр, лъэпкъым ищыклэгъэ цыфхэу дунаим тетынхэр, янасып зыдалэгъужьэу псэунхэр ары анахь юфыр. Ахэр лъэпкъым инамысых.

Дунэе фестиваль-зэнэкъокъур тыгъуасэ Мыекъуапэ щаухыгъ. Джэгоу зэхэщагъэм пшъэшъэ дахэхэр къыщыхахыгъэх. Концер-тым Адыгеим иартистхэр хэлэжьагъэх. Орэдхэр къыщалауагъэх, къыщышъуагъэх. Пчыхъэзэхэхэр зезыщэгъэхэ Тлэшъу Светла-нэрэ Бэгъ Алкъэсрэ лъэпкъ гупшысэр пхыращызэ адыгабзэклэ къалотагъэр пшъашъэхэм яеплъыклэхэр, нэмык кьэбархэр тигъэ-зет къыхиутыштых.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

Сурэтхэр фестивалым къыщытырахыгъэх.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ
Республикэм лъэпкъ
Юфхэмклэ, ІзкІыб
къэралхэм
ашыпсэурэ
тильэкъэгъухэм
адырлэ
зэпхыныгъэхэмклэ
ыкІи кьэбар
жъугъэм
иамалхэмклэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхъалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шъхъалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭШЛЭКЪО
Саид**

**ПшъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретарыр**

**НЭПШІЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зыхъышлэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.**

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.

**E-mail:
adygvoice@mail.ru**

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын Юфхэмклэ,
телерадиокъэтын-
хэмклэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэлары-
шлал, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4000
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3335**

Хэутыным
узщыкІэтхэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00